

VIGRED

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Masarykova cesta 12, Vzajemna zavarovalnica. Telef. št. 3519. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah. Za tiskarno odgovarja Jožef Godina C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Masarykova c., 12.

V S E B I N A :

Beseda za materinski dan (Fr. Zadra.). — Turšičeva mama (Z. Vivoda). — Lepota slovenske zemlje (M. B.). — Mati (Dr. I. Česnik). — Mati (J. Munih). — Mlada žena (M. S.). — Trnje (F. J.). — »Svojih imam šest . . .« (E. Oražem). — V juniju . . . (I. P.). — Deklica na tuje gre . . . Žena v svetu. — Iz domačih krogov. — V naših domovih.

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica Ljubljanska

ima lastnih rezerv okoli
Din 25,000.000.—

Nove in oproščene vloge
Din 195,900.000.—

so vsak čas izplačljive brez vsake omejitve.

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina Ljubljanska

VIGRED

ŽENSKI LIST

LETO 1938

marec št. 3

France Zagra—.

Beseda za materinski dan

»Moje delo je knjiga ljubezni.«
(I. Cankar.)

Topi in brezbrizni se sleherno uro srečujemo z njo: ljubeznijo materino. Da se vsaj enkrat v letu predrami naša misel iz sive vsakdanjosti in vsa zatre vanjo, smo 25. marec našim materam posvetili.

Trojega nikdar razumeti ne morem: dobrote božje, veličasti duhovništva in — ljubezni materine.

Richepinov motiv poznate vsi, a vendar: Fant je z vsem ognjem prve svoje mlade ljubezni gorel za dekleta. Dekle, visoka in veljavna kakor je bila, oboževalcu ukaže: »Prinesi mi srce svoje matere, pa ti verujem!« V slepi ljubezni je fant mater umoril in ji iztrgal srce, da ga ponese dekletu v dokaz brezmejne svoje ljubezni. Še s poslednjimi silami ga vpraša umirajoče materino srce: »Si se hudo ranil, moj sin?«

Mar jih razumete vi, naših mater srca? Njih delež od nekdanj: trpljenje.

Pričajo:

Nioba, ki ji je Apolon dvanajst otrok pokončal, in je poslednjega v obupnem vzgibu z lastnim telesom branila.

Monika, svetnica, ki je za sina svojega, neravnega Avguščina osemnajst let molila in si izjokala oči, on pa je škof in svetnik postal.

Marija, ki ji je Simeonova beseda v templju — meč prvi — dušo ranila, da rana nikdar ni dokravela, in je za Sinom svojim križevega pota postaje prehodila z eno samo besedo: Moj sin! In je ni bilo bolečine, kakor je bila bolečina njena, ker je bila — mati.

Danes matere nič manj ne trpe:

od takrat, ko si njeno pričakovanje med strahom in brezmejno sladkostjo, njena najtežja, trpljenja preporna ura ob rojstvu, dojenec njene krvi — vmes radost ob prvem tvojem nedoločnem koraku —

do takrat, ko te z zaskrbljenim pogledom v tvojo bodočnost v borbo z življenjem pospremi in za vse tvoje grenke minute trepeče.

Njih življenje od nekdej: ljubezen.

»Na hoji skozi življenje boš srečal mnogo ljudi; . . . toda en sam te je vsega poznal in te je vsega imel rad: mati« (Mrzel). »Sveča, ki se za druge použiva« (J. E. Krek). Kakor pelikan, ki svoja prsa razkljuva, da mladiče nahrani.

Morda te žalostna misel razjeda. Molčiš in misliš: »Nihče ne ve.« A mati: »Otrok, kaj je s teboj?«

Spoznaš: materi nič skrito ne ostane, ker ne gleda z očmi, ampak s srcem v srce.

Njen si sleherni uro, povsod. In če te obsoja ves svet, ona je tvoj zagovornik; ko so drugi nad tabo zdvojili, ona veruje kakor nekoč.

Sebe nikdar ne išče, ne ponaša se in šopiri, »vse opraviči, vse véruje, vse upa, vse prenaša«, kakor je sv. Pavel povedal. Njena ljubezen nikoli ne mine.

Si kdaj doumel že to? Ali pa si jo morda z nehvaležno besedo zavrnil, ljubezen podarjeno. Storil si greh, ki se ti odpustil ne bo, ker »srce je strog sodnik«. A »kdor svojo mater časti, je kakor oni, ki zaklade nabira.« (Sir. 3. 5.) — To je tvoje veliko poslanstvo, dekle. Kako zanj zoriš?!

Zofka Vidova:

Turšičeva mama

Tam, v podstrešni sobici živi. Že deset let. Ko ji je umrl sinko — pesnik »Tihega veselja«, se je preselila iz lepih obširnih prostorov župnišča, kjer je gospodinjala mnogo let svojemu ljubljencu, svojemu sinku Poldku. Tako ga ona še vedno kliče. Kot tedaj, ko je bil še majhen deček in je pasel tam v ogradi živino in se lovil s tovariši po naših kraških lazih.

Poldek! Vsa pomlad njegovega življenja je v teh besedah, vsa sreča njenih nekdanjih dni. Kako ponosna je bila na svojega sina, ki je hodil kot študent, mlad, lep fant, poln zdravja in smeha domov. Vsa hiša je bila polna njegove prešernosti, njegove mladostne neugnanosti.

In je prišla ura, ko je sin stopil pred oltar Gospodov in je materino srce bilo sreče prepolno.

Ko ji je umrl mož in hčerka edinka je pri sinu župniku našla toplo zavetje za svoje stare dni.

Pa, kaj je sreča? Komaj misliš, da jo dosežeš, že je v nedogledni daljini.

Sin je moral kot duhovnik v vojno. Hudi vojni napori so mu izpodkopali zdravje in začel je bolehati in hirati. Videl je, kako mati trpi z njim, saj tako lepo pravi v pesmi:

Mamica moja, povej mi,
kaj imaš zguban obraz —
ali te gube izklesal
res sem le jaz?

Opojno so dehtele tisti mesec majnik šmarnice po naših lazih in čudno lepo so cvetele po vrtovih rdeče potonke in se odpirali prvi cveti vrtnic. In ko je zadnje majniško jutro pogledalo skozi okna, se je mati zgrudila v silni bolečini ob mrtvem sinu. Zgodilo se je, kot je sam pisal:

Ah srce, le ti si mrzlo
kakor snežec, beli snežec,
ah srce, le ti si mrtvo
kakor kamen, mrzli kamen.

Zakaj pišem te vrstice? Saj je že deset let, ko je umrl krški župnik Leopold Turšič, pesnik Tihega veselja. In po tolikih letih je vredno ogrevati spomine?

Pred dobrim letom sem obiskala njegovo mater tam v podstrešni izbici, kjer ji poteka njeno enakomerno življenje.

Živi le v spominih na Poldka. Vsa je prežeta ljubezni do njega, ki počiva v senci cipres pod lepim spomenikom, ki tiho vprašuje: Bo kdo — li za

mano solzo si otrl?

Ah, Poldek, tvoja mati si jih otira dan za dnem. Njena ljubezen do tebe je še vsa živa in globoka, rana še vsa sveža in ti ji poješ:

Mamica moja, povej mi,
kaj imaš vlažne oči —
kaj si res plakala zame
dni in noči?

Slednji dan jo vodi njena prva pot k maši, druga pa na Poldkov grob.

Njena podstrešna sobica vsa diha spominov na nepozabnega sina in je s svojim velikim razpelom, kipom Srca Jezusovega in drugimi nabožnimi podobami bolj podobna kapelici kot stanovanju. Kljub veliki natrpanosti v očitno premalem prostoru pa je sobica silno čista in v brezhibnem redu. Edino okno ji gleda tja po krškem polju in še to niti pozimi ni brez rož.

Tam v stari skrinji ima v posebni culici zavite razne ljube spomine na Poldka. Vse to ji bodo položili v njen zadnji domek — tako je odločila.

Spomladi bo spolnila 82 let in čita kot mlado dekle. Celo vrsto nabožnih časopisov najdeš pri njej. Pravi, da je rajša brez hrane, kot brez dobrega čtiva.

Na podstrešju mi je pokazala precejšen kupček drobnih polen. »Poglej, teh drv pa ne bom pokurila. Imam jih za spomin na leta, ko sva s sinom skupaj živela. Naj ostanejo. Kadar grem mimo njih, jih pobožam s pogledom in misli hite tja v ono srečno dobo.«

Tiho ji je klonila siva glava, solze so drsele in se izgubljale v ostrih gubah.

Kako nežna si ljubezen materina! Tudi sila in pomanjkanje te ne ukloni, da bi si z drvni iz davnih dni ogrela skromno sobo. Rajša se, sirota, trudiš in loviš polenca iz Save.

Kdo prešteje vse tihe bolečine tvoje, ki so bile včasih tako silne, da bi srce zavpilo tuge in bridkosti! Kdo pregleda vse tvoje neštete žrtve, ki jih je zmožno le srce materino! In kdo se zamisli v tvoje dneve, ki so sedaj tako prazni in žalostni, ko ti je ugrabljeno vse, kar si ljubila, ko je vsa tvoja ljubezen pokopana v grobu — nekaj jih počiva tam, kjer zavija kraška burja svojo divjo pesem, Poldek pa sanja v mehkem podnožju Trške gorice.

Pa glej, saj je sin tako lepo povedal, kje najdeš tolažbo:

Mamica moja udano
v križ se na steni ozre —
novo si solzo z očesa
z vzdihom otre.

Ko se boš sklanjala s svojo trudno glavo nad temi vrsticami vedi, da si materam globok vzgled velike, preizkušene materine ljubezni in kadar mislim jaz na te, draga Turšičeva mama, vstane kot iz daljnih dalj prelepa pesem mojih otroških let, preživetih tam, kjer raste trpko brinje po ogradah in šume bori svojo stoletno pesem, ter se znoji Notranjec ob trdi zemlji, ki jo ljubi s srčno krvjo.

Naj ti prineso te skromne vrstice tih pozdrav naše skalne kraške zemlje in ponesi ta nemi pozdrav tja na njivo božjo sinu Poldku, saj je pozdrav njegove rodne grude in vseh onih, ki so ga ljubili.

Brenčič Marija:

Najlepših rož Tebi...

O, mnogo rož pomlad je meni dala!
Najlepše Tebi v venček bom povila;
da rož ne bo mi slana zamorila —
skrivnostna Roža — boš jih varovala.

O, mnogo žarkov mi je sonce dalo —
najjasnejših Ti podarim, o Mati —
da venček ves blestel bo v luči zlati —
odprli žarki bodo cvetje zalo.

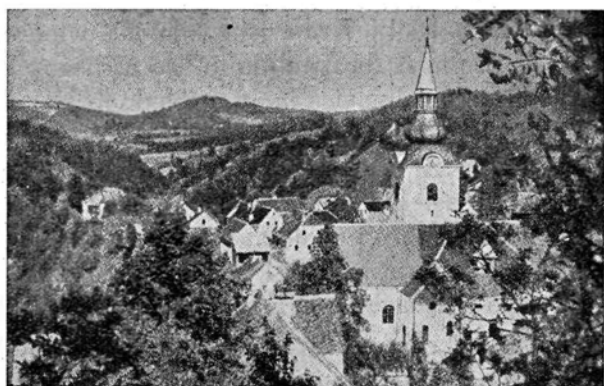
O, mnogo pesmi mi je dal studenček!
Najlepšo Tebi poje struna mila;
z vodico bistro rože bom rosila
in biserčkov Ti natrosila v venček.

In med zelenimi trepeče listi
najlepše, kar Ti morem darovati:
srce ljubeče hočem Ti podati —
Ti blagoslovi ga in ga očisti!

LEPOTA IN VREDNOST SLOVENSKE ZEMLJE

1. Pilštanj

Pravijo, da je odvzet raj z zemlje. Toda! Ko te nenadoma ljubko in odkrito pozdravi otroška priprostost in ko srečaš, potujoč skozi šum brezvestnosti, prostovoljno dobroto in dosledno odpoved, vso svobodno in preprosto, tiho in blago — in ko gledaš množico globokovernega ljudstva na Pilštanju, ko tako iskreno časti svojega Stvarnika s krepostnim življenjem, ti je jasna resnica, da je na zemlji še ostanek raja.

Trg Pilštanj.

In ta ostanek — odsev Najvišjega — ti dvigne pogled preko zamrže sebičnosti k Soncu, da zmoraš prepletati trdoto življenja z ljubeznijo in krivice vračati z odpuščanjem.

Daleč od mestnega hrupa se razprostira pestra, divno-romantična in vsebine polna pilštanjska pokrajina.

Trg Pilštanj leži v višini 345 m ob banovinski cesti Celje - Kozje - Rajhenburg, oddaljen iz Celja 33 km. V trgu je »pranger«, dejanska priča nekdanje trške pravice in oblasti. Z griča, kjer je cerkev, šola, župnišče, občina in naselbina tržanov, peljejo ceste in steze na višja in nižja pobočja na ravnine in kotline, med travnike, njive, sadonosnike in vinograde, med katerimi domujejo večja in manjša poslopja. Tihota vlada v tem delu stvarstva. Le tu in tam trga tišino živahna Bistrica, večji potok, ki ovija otok miru kot modri trak šopek belo-zelenega cvetja. Na vzhodu je odprta soteska, polna sončnega soja, ki že v zgodnjih jutranjih urah, ko še sosednje kotanje in vrhe pregrinja morje megle. Bližnji grebeni so porastli z mešanji gozdi, ki mečejo bajni soj na vznožje pilštanjske zgodovine.

Pilštanj je biser prirode. Pilštanjsko ljudstvo je preprosto, kot je preprosta njegova obleka in govorica. Pilštanjski župljani so verni, globoko in odkrito Bogu vdani, kot sta vsa božja njihova svečenika.

Zgodovina (Ig. Orožen — l. 1886 — posnetek podatkov):

Pilštanj je znan že iz l. 963. V tem času sta stala ob ostri krajevni strmini na vzhodu in zahodu dva gradova, katerih je bil lastnik grof Engelbert Pilštanjski, oče blažene Eme.

Ni dvoma, da so grofje Pilštanjski veliko storili za razširjenje sv. vere v okoliških krajih in naselbinah. Oni so pripomogli, da se je zidala cerkev na Planini, Podčetrtku, Kuniperku (sedaj fara Sv. Peter pod Sv. gorami) in v Podsredi.

Svojčas je bil sedež dekanije na Pilštanju. Prvi pilštanjski župnik je znan iz l. 1173 in takrat je imela ta župnija veliko podružnic; iz l. 1549 jih je znanih 12.

Domneva se, da so se pri Pilštanju bojevali že Rimljani.

Za časa turških obiskov v Sloveniji je Pilštanj bil tisti kraj, kjer so se Turki redno oglasili. Krajevna zgodovina pripoveduje, da so se Pilštanjčani trudili na vso moč, da iztrebijo turško nadlego. Bajе so »napravili na južni strani Pilštanja trdnjavico in od hriba do hriba zid, ki je zaprl Osmanom pot v sotesko. Pripoveduje se, da so ob času turškega obleganja na obeh bregovih soteske sekali drevesa ter spuščali hlode na sovražnika«.

V l. 1516—1573 so razsajali po Sloveniji kmečki upori. Kmetje so šli tedaj v boj za »staro pravdo«. Uporov so se udeležili tudi Pilštanjčani.

Za časa francoskih vojsk je bilo na Pilštanju tudi krdelo Francozov.

Toliko o ustnem izročilu in pisani zgodovini Pilštanja.

Toda ta kraj ima žive zgodovinske spomenike, to sta razvalini gradu »Peilensteina« in Hartensteina in bl. Ema na naših oltarjih, ki je preživela svojo prvo mladost na Pilštanju.

Bl. Ema

je bila rojena na Pilštanju, v gradu »Peilenstein« l. 983. Njen oče je bil slavni in bogati grof Engelbert Pilštanjski. Imel je velikanska posestva na tedanji Kranjski, Koroški in Štajerski. Bil je v daljnem sorodstvu s cesarjem Henrikom II.

Ema je bila edini otrok svojih staršev, ki so ji zgodaj umrli. Bogata dedinja plemenitega rodu, telesno izredno lepa in blage duše, ki je izražala svoj sijaj v značaju.

Vrednota vseh vrednot je plemenita osebnost, ki daje, še takrat, ko je praznih rok, ker daje iz bogastva plemenite duše.

Še mlada se je poročila Ema z Viljemom, mejnim grofom Savinjske marke. Bila je blaga žena, skrbna gospodinja in vestna vzgojiteljica svojima sinovoma. Ljubezen, ki brsti iz spoštovanja duhovnih vrednot in iz iskrene vezi ljubljenih, je prevevala srečno družino.

Družina grofov Pilštanjskih je bila v času bl. Eme družina molitve, dela, dobrot in ljubezni. Tako pravi zgodovina:

Na ogromnem posestvu sta očetu — grofu pomagala doraščajoča sina. Pokvarjenost in nehvaležnost podkupljenih rudarjev je segla tako daleč, da so v podivjanosti zabodli oba naslednika Pilštanjskih. Sina bl. Eme so umorili.

Trda in trpka je bila neizprosna pest, ki je zadela očeta in svetniško mater.

Oče se je zrušil pod težo udarca; šel je kot romar v Rim, iskajoč pokoja, ki ga je našel v gomili, kjer so pokopali omaganega in z Bogom spravljenega, prezgodaj umrlega moža bl. Eme.

Vdova in osamela grofica Ema je v prvi boli omahovala, a živa vera, tista globoka vera, ki ob skalnatem prepadu pritegne pogled kvišku — na križ in zarjo Odrešenikovega vstajenja, ji je utrnila solze in pred tabernakljem okrepčana, je poglobila svoje življenje v samozataji, delu in odpo-
vedi, po vzgledu svojega Zveličarja.

Svoja ogromna posestva je posvetila revežem, cerkvi in verskim ustanovam. Dala je zgraditi krasno cerkev in samostana na Krki na Korškem.

Razumevajoč minljivost omejenih vrednot, je odložila sijaj grofice in postala skromna, za sosesre in Boga, tiho živeča redovnica.

Umrla je v sluhu svetosti 1045. 26. junija. Prišteta je med blažene. Njej je posvečenih več cerkva širom sveta. V šmarski oblasti je fara, katere cerkev je posvečena bl. Emi, v Kozjem je podružnica, katero ščiti bl. Ema. Cerkev praznuje njen god 27. junija.

V njenem rojstnem kraju — na Pilštanju, kjer je stal grad »Peilenstein«, stoji v skalnati votlini njen kip, z nekako tako glasečim napisom: »Tu sim se rodila, Ema, zveličana.«

V tej prirodni skritosti zibelke Blažene, se zamisliš . . . Vrneš se v davne čase, ko sta bila ta zemlja in to nebo priča vere, premagovanja, zbranosti, trpljenja in žrtev ljubeznipolne bl. Eme. Milo ti je in blaženo, ko slutiš bližino velikih del in gledaš bogato in lepo zgodovino svoje domovine.

Matere, za vaš praznik!

Bl. Ema je Vaša rojakinja in tovarišica. Živela je na slovenski zemlji, bila je žena in mati kot ve. Sijajni grofovski ornat je ni omamil, vzljubila je delo in molitev, na nebo jo je priklenila vera in — trpljenje. Materinske dolžnosti in odgovornosti so jo vezale, osrečevale in skrbele, kot Vas. Teža preizkušenj ji ni prizanašala, dana pa ji je bila milost in s to je zmagala. Matere! Ve ste svečenice in žrtveniki naših domov in naših družin.

Bodite blagoslovljene z močjo milosti, da zmorete veličino in težo materinstva in ga vsega čistega predaste prihajajočemu rodu.

Vsemogočni Vam bodi večni plačnik!

Otroška sreča

»Večkrat sem razmišljal, zakaj je otrok tako srečen, zakaj se čez njegov obraz razliva blažen mir in sladek smeh?«

»»To pa ni težko uganiti. Otrok je nedolžen, ima čisto in mirno vest, težke skrbi mu ne mračijo čela, ves svet vidi v najlepših barvah. Čeprav ga zadene trenutno kaj neprijetnega, kmalu to pozabi.««

»Resnica je to, draga mati. Tako veselo srečo sem užival vso predšolsko dobo v domači hiši, v božji naravi po polju, njivah, livadah in gozdovih pod Vašim nadzorstvom in vodstvom, spremljan od Vašega blagoslova.

Ta Vaš blagoslov je posebno poglavje. Moj spomin se ustavlja ob starem častitljivem razpelu na visokem predalniku v spalnici, zraven molek iz temnih jagod, zelo rabljen molitvenik, Tomaža Kempčana »Hoja za Kristusom« in posodica z blagoslovljeno vodo.

Vsako važnejše opravilo ste pričeli z molitvijo in kropljenjem z blagoslovljeno vodo. Ta Vaša molitev in blagoslov sta nas otroke spremljala na vseh potih. Kot je bilo to očito.

Prav dobro se še spominjam, ko sem kot šestleten otrok prvič gnal čredo domače živine na tedaj še obširne skupne soseskine pašnike. Za šibo poganjačo mi je služila na cvetno nedeljo blagoslovljena, iz oljkove butare vzeta leškovka. Živino ste pokropili, mene pokrižali.

In gnal sem z drugimi pastirji v goru. To je bilo vriskanja, piskanja in petja! Ona znana pesem se je glasila preko polj in travnikov:

Škrjanček poje žvrgoli,
se belega dneva veseli!
Škrjanček poje beli dan,
pozdravlja hrib in plan.

Pastirček poje si na glas,
ker je na pašo gnati čas.
Neizmerno živo vnema ga
krasota jutranja.

Iz sna se naglo kmet zbudi,
na polje njemu se mudi.
Modrina vedrega neba
lepo se mu smehlja.

Potoček glasno žubori.
To žuborenje se glasi
kot miloglasna pesmica,
hvaleča Stvarnika.

Zatorej tudi človek ti,
ne zabi Boga hvaliti,
ki modro je ustvaril svet
in spravil vse v lep je red.«

»»Na paši niso sijali le sončni dnevi. Pogosto je bilo deževno, mrzlo. Ti si bil preskrbljen z obleko in obuvalom. Ko sem jaz pasla, nisem imela obutve in sem mnogokrat zmrzovala. Toda za vse te otroške težave je po-

znej človek še hvaležen. Vsi napor, vse neprijetnosti človeka utrde in ustvarjajo v njem pogum in potrpljenje, da premaguje laglje težave, oborožena za požrtvovalno in vztrajno delo. Kolikokrat je nagajala živina, pikale so jo muhe in komarji. Lovili smo jo po ure in ure med grmovjem in skalami.«

»To se je tudi meni večkrat primerilo. Najbolj hudo je bilo, če se je pripravljalo k nevihti, grmelo, bliskalo in treskalo. Pa tudi druge neprijetnosti so nas pastirje zadele.

Koliko strahu smo užili pred hudobcem, ki se nam je pokazal nekega dne pred Velikim Šmarnom vrh Zgornjih Poljanic. Pasli smo na Doljnih Poljanicah, zbijali kozo, kričali in vriskali. Solnce je bilo že blizu zatona. Tedaj se pa pojavi na visoki skali čudna prikazen, visoka, s črnim pokrivalom, na njem dva rdeča roga. Vsi smo bili prepričani, da je hudoba.

Tam blizu v Slepačevcu je bilo globoko brezdno, o katerem je šla pravljica, da v njem biva vsakovrstna golazen in da ima v njem svoje bivališče sam bognasvaruj. Ni torej čudno, če se je iz tega brezdna dvignila peklenška pošast.

Hajdi pokonci! Namah napodimo živino proti domu. Kričali smo. Šibe so pele po živinskih hrbtih. S strahom smo se ozirali proti visoki skali vrh Zgornjih Poljanic. »Hudoba« je vriskala in se na to spustila proti nam. Pot nas je oblival. Podili smo živino in jo prignali pol ure pred običajnim časom domov. »Hudoba« jo je primahala za nami v vas. Komaj smo ji odnesli pete.

In kdo je bil ta pastirski strah? Štiridesetletni pastir iz Vrhpolja, ki je pasel ono leto vaško čredo in iskal izgubljene krave. Dve divji vrtnici si je zataknil za trak pri klobuku. Ti dve roži sta bili vražja rogova, ki sta pozneje zbudili toliko smeha in norčij zaradi naše pastirske bojazljivosti.«

»To je bila tudi mala kazen za porednosti, ki ste jih uganjali. Nekaj pastirjev ni moglo pustiti pri miru ptičjih gnezd. Pa tudi nagajali ste večkrat onemu vrhpoljskemu čredniku. Kadar ste ga zagledali, ste se mu posmehovali in ga zmerjali s »kravjo vero«.

»Res smo ga včasih dražili s to zmerjavko, ker je bil navajen te kletvite, če so mu krave nagajale. Revež je bil nekoliko omejen. Otročad je že taka, da se najrajša norčuje in šali z ljudmi, ki ji niso kos. To je grdo in neplemenito, a dopustljivo, ker se otroci tega ne zavedajo in ne vidijo in ne mislijo preko praga domače hiše.«

»Gotovo še ne pojmujejo natančno med dobrim in slabim, a vendar se na dobrih vzgledih vadijo v dobrem, na slabih pa s primernim poukom odvrtaajo od zlega.«

»To je resnica. Pripovedovali ste mi o tatu Matjažu, ki je tihotapil in kradel na debelo, kar mu je prišlo pod roko — slanino, meso, žito in prodajal po vipavskih vaseh. Znal se je skrivati po gozdovih in ga niso mogli zasačiti orožniki. Pet let je tako živel v sramoto rojstni hiši. Postal je celo ropar, malo je manjkalo, da ni bil morilec. Nazadnje je prišel v hudi zimi v roke pravice. Prenočeval je v skrivališču med senom. Orožniki so ga iz-

sledili, zvezali in peljali v Ljubljano, kjer je bil obsojen na 10 let težke ječe. V Gradiški je prestajal kazen in tudi umrl.«

»»Povedala sem ti pa tudi, zakaj je tako daleč nesrečno zabredel. Mati mu je zgodaj umrla, oče se je poročil vdručič. Mačeha se ni brigala za njegovo vzgojo, oče je bil ogljar po gorah; ni se naučil ne moliti, ne delati, pač pa ga je mačeha navajala k tatvini in laži. Pregovor pa pravi: Kdor laže, ta krade. In kdor krade, ga vrv glade. Z malim je začel, z velikim je končal.««

»Za takele nauke v prilikah sem Vam bil celo življenje hvaležen. Hvaležen sem Vam bil tudi za palico, ki je pela redko, a če sem jo zaslužil, naj bo poljubljena! In ravno v letu mojega pastirovanja sem jo enkrat pošteno zaslužil.

Videl sem tovariše pastirje, ki so imeli bičevnike in biče. Pokali so z njimi, kakor pravi vozniki, ki so gori po cesarski cesti mimo napol podrtega gradu Trileka proti Colu in Hrušici vozarili. Zamikalo me je, da bi si oskrbel tudi jaz tak bič. Očem je v prostem času čevljaril in imel doma vedno kako kožo ustrojenega usnja. Skušnjavec me je premagal, šel sem in izmaknil košček usnja in si izrezal dolg bič, na koncu privezal malo drete, ga nataknil na dolg bičevnik in pokal z njim po pašnikih, da je odmevalo daleč naokoli. Kako veselje! A zvečer se je to veselje prelevilo v leskovo žalost. To leskovo olje je zaleglo, da sem si premislil še kdaj jemati kaj brez dovoljenja. Tudi leskova šiba je bila v Vaših rokah blagoslov.

Vzgoja v nežni otroški dobi je ustvarila lepo bodočnost vsem dobrim in plemenitim ljudem. Bral sem, kako je spoštoval angleški slikar West Benjamin svojo mater radi lepe otroške vzgoje. Takole pripoveduje: »Moja mamica me je obrazila v slikarja, še več v spodobnega človeka, ki ljubi Boga in ljubi in spoštuje ljudi. Kot otroka me je učila moliti. Če sem kaj zgrešil, me je nežno posvarila in kaznovala. Brez mrmranja sem moral kazen pretrpeti. — Nekega dne me je zatožila služkinja, da sem z žogo razbil šipo pri oknu. Igral sem se v sobi. Ker nisem videl, kako je žoga zletela v šipo, sem poskusil tajiti. Mamica me je ostro pogledala, položila roko na mojo ramo in rekla: »Otrok, Bog te vidi, ne izmikaj se resnici!« Sklonil sem glavo, in zdelo se mi je, da gleda iz materinega pogleda name božje oko. Priznal sem svojo laž. Mamica mi je dejala, da je zdaj z menoj zadovoljna, toda šipo moram plačati iz dohodka, ki sem ga tisti teden kakor običajno dobil. Ta kazen, ki mi je vzela nekaj dobrin, je bila zame zdravilo: bila je pravična in srce mi je narekovalo, naj jo prenašam. — Drugič mi je naročila mamica, naj pazim na svojega malega, v zibki spečega brata. Otročiček je spal tako ljubko v zibeli, obe ročici stisnjeni v pesti ob glavic, da me je hipno prevzelo veselje, da bi ga slikal. Poskusil sem že napraviti nekaj potez po slikah v sobi. Trudil sem se, da jih posnemam. Zdelo se mi je, da bo zelo težko slikati otročička, a to me je še bolj navduševalo. Z veliko vnemo sem se lotil dela. Ko sem končal, se mi je zdela risba tako malo slična pravi podobi, da sem jo skrtil v predalnik. Toda mamica jo je našla. Ko sem v tistem trenutku stopil v sobo, me je objela in poljubila,

kajti spoznala je takoj mojega bratca in se silno veselila. Tistega dne je bil odločen moj poklic. Ta materin poljub je ustvaril iz mene slikarja.«

»To je vse resnično in lepo povedano. A me uboge neuke matere bi z otroško vzgojo pač bore malo zmogle, — če bi nam ne pomagala božja roka. Zato sem pošiljala toliko vročih prošenj dan za dnem k Stvarniku, da bi ohranil vse otroke verne, dobre in poštene. A če v tednu nisem toliko utegnila radi premnovega dela, so pa zato bile vse nedelje in vsi prazniki posvečeni le Njemu. Že zgodaj zjutraj so zvonovi pritrkavali na Colu in pri podružnici sv. Daniela. Lepo nedeljsko in prazniško razpoloženje so vzbudili in k molitvi vabili. Gospodov dan je napočil, dan miru in počitka za telo, za dušo pa dan iskanja hrane v božjih hramih, dan molitve, sv. maše, besede božje iz beril sv. Pavla in iz evangelijev v cerkvi. Tam v hiši božji so se srca naših očetov in dedov, mater in babic izoblikovala in izgledila. Tam so se izoblikovala in izgledila tudi naša. Tam se je vršila naša nedeljska šola od roda do roda, tam pred božjim oltarjem s tabernakeljem, tam ob slikah svetnikov in svetnic, ob križevem potu in ob lepo ubranem petju, spremljanem od orgel. Ako bi te nedeljske šole ne bilo, ako bi to nedeljsko šolo zavrgli, bi padli za tisočletje nazaj.

Nedeljski in prazniški zvonovi so vabili v božji hram tudi k popoldanski službi božji, h krščanskemu nauku in litanijam. Tričetrt ure je bilo do fare, a vendar smo radi šli vsaj v ugodnem vremenu. Saj to ni bila nikaka posebna žrtev, zlasti za urno in zdravo mladino. Ob nedeljah je bilo tudi največ časa, da smo lahko mirno čitali lepe knjige Družbe sv. Mohorja in dobre časopise.««

»Spominjam se teh nedelj in praznikov. S petim letom ste me začeli jemati s seboj v cerkev k fari. Nisem še pojmoval sv. obredov, a vsaj malo je slutila moja duša njih svetost.

V tisti dobi sem tudi šel z Vami na božjo pot v Vipavski Log. Vse mi je bilo novo. Poprej sem od fare le od daleč gledal lepoto Gornje vipavske doline. Sedaj se mi je pa razodevala prav neposredno. Skozi nove vasi, tedaj še nepoznane, Vrhpolje z dvema cerkvama, lepimi visokimi, v strnjeni skupini ležječimi hišami in Duplje sem šel. Nedaleč na levo in desno so pa ležale raztresene druge vasi: Budanje, Planina, Sturje itd. Pod Nanosom se je sklanjala Vipava, nad njo stari grad in blizu njega nov borov nasad, nedaleč od njega Gradišče in nad njim hrib Grmada, kjer so v davni netili kres v znamenje, da se bliža turška nevarnost, dalje pa Erzelj in Slap, Goče, Podraga in prav visoko zadaj Vrabče. V sredi doline pa je stala velika božjepotna cerkev Matere božje v Logu s stolpom, visokim kot ljubljanski grad. Iz njegovih lin so peli zvonovi s tako mogočnimi in ubranimi glasovi kot sem pozneje v življenju čul le svetogorske in ljubljanske šenklavške. V cerkvi pa toliko oltarjev ob obeh straneh s prelepimi slikami sv. Ane, sv. Jerneja, sv. Janeza Krstnika itd., najlepši pa veliki oltar Marije v nebo vzete, nad cerkvenimi ladjami pa balkoni in zadaj obširen kor z mogočnimi orglami. In petje vipavskih cerkvenih pevcev in orgljanje med slovesno mašo vipavskega gospoda dekana s toliko duhovščino! Vse je bilo tako veličasno in je

vplivalo tako mogočno na mlado srce! Ko je končala slovesna maša, je bil zunaj živ semenj po stojnicah. Kolači, kifeljci, štruca belega kruha, igrače, konjički, piščalke, punčke iz lecta in iz lesa v zibki — vse je bilo zanimivo, Prerivanje, živahno govorjenje in brlizganje piščalk in iz lesenih zasilnih gostilnic petje. Tam pod topoli so pa bile privezane male konjem podobne živali, ki so se oglašale z ne posebno vabljivimi glasovi. Do tedaj jih še nisem poznal. Od Vas sem zvedel, da so to osli, ki so jih vpregali Budanjci in Gaberci v svoje vozičke. Pred cerkvijo smo se srečali s tetami Ivanko iz Podrage, Franico, Žefo in Rezo iz Gradišča. Šli smo k stojnicam. Kupili ste mi kolačev in kifeljcev in piščalko. Gledal sem, kako drugi otroci brlizgajo. Vtaknil sem tudi jaz v usta in pihal. Zapiskala je v moje veliko veselje. Nato ste poiskali v gostilni s tetami prostor. Iztaknili smo ga. Stisniti smo se morali in precej časa čakati, da smo dobili vsak krožnik znane božjepotne juhe. Medtem je pa tekel pogovor in povpraševanje po zdravju in letini in vabilo na obisk ob shodu, ko bo praznik farnega patrona.«

(Dalje prih.)

Julija Pajman:

Pogovor z Bogom

Ob Oznanjenju

Ali je Tvoje spočetje res prvo dejanje največjega dogodka zgodovine? Kako že poroča evangelist Lukež na kratko?

Takrat je bil angel Gabriel od Boga poslan... k devici... in devici je bilo ime Marija.

In vstopivši, ji angel reče: »Ave, gratia plena!«

In Devica se začudi, se vznemiri-premišljuje in že tudi spozna vso skrivnost volje Tvojega Očeta ter spregovori besedo, od katere je zavisna neba in zemlje usoda:

»Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po Tvoji besedi!«

Ali naj z očaki in učenjaki občudujem vso moč besede:

»F i a t ? «

Vem, da se s tistim trenutkom začenja največji dogodek človeške zgodovine in da zemlja že nosi Tebe, ki boš odločal o delitvi stoletij.

In Mamica Tvoja zastonj skriva svojo slavo in svoj zaklad v oni galijski vasici, kjer samo solze tajinstvenega češčenja odgovarjajo velikosti

božjih namenov nad Teboj. Vsi napori njene ponižnosti so tu brez moči. Komaj ta Mamica Tvoja odpre ustnice, že zmaga resnica in sama ji zapoje v slavopevu svoje zahvale:

»Vsi narodi me bodo blagrovali . . .«

Pa zakaj se je Tvoj Oče poslužil ravno angela, da ponese Mamici Tvoji skrivnostno oznanjenje? Vem, o blagoslovljeni S a d, da obstoja neko bližnje sorodstvo med angelsko naravo in devištvom.

Angel torej, človeški prijatelj, ima oči uprte na ustnice Tvoje božje Mamice, sveti očaki in proroki, zaprti v temnih sobanah, čakajo Njene besede, vse stvarstvo ječi do tiste ure v čakanju te sladke besede. In končno je izgovorjen ta

F i a t,

ki zaključuje stari vek in odpira novi svet, ki je izpolnjenje vseh prokobj, prvi sij jutranje zarje, ki oznanja prihod S o n c a resnice.

Joži Munih:

MATI

Blagor mu, kdor ima dobro mater! Spomin na njo ga spremlja po vseh potih, preko mnogo nevarnosti. Ni ljubezni na svetu, ki bi bila tako veličastna, nesebična, kakor je materina ljubezen. Kje je na svetu človek, ki bi vse pretrpel, vse žrtvoval, vsak udarec prenesel, a vse vrnil z ljubeznijo? To zna edino le — mati! Prijatelj zapusti, ljubljenec prevara, mož ali žena se čestokrat drug drugega naveličata. Le mati vedno odpušča, nikoli se ne naveliča. Morda ji ostra beseda pade iz ust, beseda graje zaboli — a vendar, ona ne kara tako, kot drugi. Ne kara zato, da bi svojemu otroku z ostro besedo srce strla, kar tako radi store ljudje . . .

Boli jo, če vidi svojega otroka, da ne ravna prav. Toda, saj človek vsega tega ne ve, dokler vidi v hiši njeno milo obličje. Šele, ko zatisne ob smrti trudne oči, ko se njena usta zapro, tedaj zadrhti srce v bridkem spoznanju: »Dušo sem imel, ki me je ljubila, pa je nisem dovolj spoštoval.«

Ko blodiš sam med ljudmi s trdimi srci, ko zaman iščeš razumevanja, takrat spoznaš, kaj je bila — mati. Grenko zajočesh in se ne bojiš iti ponoči na njen grob, da ji potožiš: »Mati, sama bridkost me je! Srce je tako potrebno tolažbe, a nikdo mi je ne da. Vsak le izprašuje in gleda in hoče z radovednimi očmi prodreti prav na dno duše. Vsak išče le mesta, kamor bi udaril, da bi še huje zaskelilo. Le ti, o mati, si znala potolažiti, vse si razumela, čeprav nisi izpraševala.«

Trudno glavo nasloniš ob kameniti križ in prisluškuješ, kaj bo odgovorila. Spominjaš se vseh pregreškov, s katerimi si jo žalil, spomniš se trdih besed, ki so ti včasih nehote prišle iz ust. Bridko se kesaš, a zaman! Mati se je pomirila, njo nič več ne boli, mirno počiva, ti pa se znova vračaš v svet, po nove udarce, po nova razočaranja.

Kadar pa postane breme pretežko, prideš zopet k nji, da ob tihem grobu zajočesh in se izpoveš, da potožiš materi to, kar nikomur povedati in potožiti — ne moreš.

Franjo Neubauer:

Materi Mariji

Sladak iznenadil
pozdrav je Tvoj sluh
in čudežno sveti
obsenčil Te Duh:
Spočela si božjega Sina,
postala si mati Trpina.

Magnificat bil je
Tvoj radostni vzklik,
ko vso si umela
odliko odlik,
a starec Ti že je naznanil,
da meč Te prebridek bo ranił.

Naj vsaka se mati
od Tebe uči,
ko radost uživa
in kadar trpi.
Ko vzklika vesela, ko plaka,
enaka naj Tebi bo vsaka!

M. S.:

Mlada žena

Mlada Nemanička je pomivala posodo v kuhinji, med tem se je mož odpravljal v goro po vino. Mislila je, da bi moral nekdo z njo v stelnik, da bi ji pomagal nametati steljo na voz. Martin pa gre v goro in pred nočjo se najbrže ne misli vrniti. Preden pretoči vino iz velikega soda v manjšo posodo, bo pač preteklo nekaj časa. A stelja je tudi nujno potrebna. Naj začne dež, kakor vse nekam kaže, bo zanič in mokra ko cunjja. Škoda bi bilo, ko pa je danes zunaj suho in prijetno, kot še zlepa ni bilo to dobo po sv. Jožefu.

Ozrla se je skozi okno na južno stran neba, kamor so marčevi vetrovi nagromadili kopice oblakov, gostih in sajastorjavih, da je kar dišalo po kalni in umazani deževnici, pretakajoči se po jarkih in izvoženih kolovozih.

Na spomlad dež vse drugače diši: po nečem novem in prerujenem: po brstju vrbovja tam spodaj ob potoku, po nežnih mladicaš španskega bezga, po nabreklem popju leskovja in še po mnogočem. Mlado ženo je ob teh mislih obšel prijeten občutek; neko ugodje, ki si ga ni vedela prav raztolmačiti. Dišalo ji je po pomladnem dežju, ki v marčevih nočeh tako neenakomerno udarja ob zidove hiš in ob stekla v oknih, se lovi med vejevjem drevja na vrtu, med nabreklim popjem vrbovja in lesk in curlja od vsepovsod. Vsak padec drobcene kaplje porodi drobceno misel, po večini tenko in nezatno, da se je človek komaj zave. Ob takem neenakomernem udarjanju dežja ni

mogoče misliti ničesar večjega in daljšega. Za priprtimi očmi snuješ nezatne stvarce: tako nezatne kot je kapljica in njen udarec ob nekaj, kamor kane iz se razprši. Samo nekaj ti ostane: globoka zavest, da si, da obstojaš, da si več kakor nič: nekaj, kar izpopolnjuje celoto vesoljstva. Da si neka točka v tem kaosu stvarstva, ne čisto brezpomembna, in da nečesa pričakuješ. Nečesa, kar je pravzaprav prvi, edini in glavni vzrok, da si sploh nekoč postal in edini smoter za kar obstojaš. Pač vse skupaj dovolj važno in veliko, da je bilo vredno ustvariti človeka z vsemi njegovimi dobrimi in slabimi stranmi; z vsem bogastvom duha in revščino telesa.

Mlada Nemanička je mislila mnogokdaj o tem. Posebno tiste dni v pozni jeseni, ko je mrzel dež bil ob stekla v oknih nad njunima posteljama in so bile noči včasih neverjetno dolge. Ni mogla spati, tudi mislila ni mnogo. Takrat je bila žena komaj dobra dva meseca. Vtisov je bilo preveč in tako raznovrstnih, da se je komaj znašla. Ko je zvečer legla v posteljo in je mož zaspal, je skušala urediti misli in vtise v svoji glavi. Pa ji je le redko uspelo. Po veliki večini so bile noči deževne in tisto monotono curljanje dežja ji ni dalo misliti. Vedno se ji je vtepalo samo eno in isto: da je, da obstoja, in je več kakor nič, ki lebdi nekje v mraku nad njeno zaspano glavo, ki v kljub utrujenosti ne more zasnuti. In še nekaj, tisto sedaj najvažnejše zanjo: da je izvoljena in poklicana k soustvaritvi novih bitij, ki bodo morda nekoč tudi takole mislila: da so na svetu in jih živa stvar ne more več izpremeniti v nič! V tak nič, kakor ga učijo nekateri zablodli norci, ki se bojijo resnice in bi radi ušli večnosti, pa lažejo sami sebi in vsem, ki so tako omejeni, da jim nasedajo. — Ampak to je nekaj velikega in mogočnega: pripomoči k soustvaritvi novega bitja, čigar posmrtno življenje se raztegne v brezkončnost, v vekove, v nikdar istečene ure! — Ko je prvič, neko noč, prišla na to misel, malo da ni zahlipala ob tem odkritju. Čudno, da ni preje kot dekle, nikdar pomislila na to.

Ko je v tej popoldanski uri zrla na južno stran neba, ki je bilo vse prepredeno z kopicami gostih črnih oblakov, ji je bilo prijetno misliti na topel dež pomladnih noči. V takih nočeh je človek tako čudovito razpoložen! Spomnila se je nekega večera proti koncu februarja. Zunaj je bilo vzdušje že povsem pomladno in ob stekla v oknih so neenakomerno udarjale deževne kaplje. Človek je čutil, kako voljnomačne so bile te kaplje in kako osvežujoče. Nekaj so skušale razgibati v njej; imele so moč omame, pijanosti, kali. Prišlo ji je, da se je nenadoma nagnila nad spečega moža. Obraz je sklonila tik nad njegovo lice, ki je bilo tako čudovito prijetno in ljubo. Žilice na njegovih sencih so bile modre in so utripale ko mala, drobcena srca cvetk. Zahotelo se ji je, da bi jih bila stisnila med svoje razgrete dlani in jih ljubkovala ko dete. V tistem trenutku pa se je nekaj zganilo pod njenim srcem. Morala se je zravnati nazaj, da je minilo in prvi trenutek se ni mogla spomniti ničesar. Potem pa se je nenadoma domislila, in neka vroča radost je prežela vse njene ude . . . Da bi bila zaspala, o tem ni bilo govora. Ogrnila se je in se naslonila čez vzglavje postelje, nad katero je bilo okno. Pod oknom je rastle tepka. Tej se je že poznalo nabreklo popje. V pra-

menu svetlobe, ki je padal skozi okno pošev preko njenih vej, so se jasno razločila nabrekla očesca. Pomlad. Seveda ta tepka bo imela v jeseni polne veje, če bo imelo kako drevo kaj ali ne. To Nemaničevo tepko poznajo vsi v vasi. Ko ni nikjer niti piškove lesnike, je ta hruška polna ko brinje. Nehote spominja človeka na le preveč rodovitne žene, ki rodijo skoro vsako leto. Kakor na primer Simonička: zadnja dva sta še v zibeli, že ji tretji sili vanjo. Pa se bolje drži od vseh svojih vrstnic. Polna je in jedra, da jo je milina gledati.

Mlado ženo je obšel nekak občutek lakomnosti po otrocih. Imeti jih čim več, čim več. Imela je samo eno misel: Kako prijetno je misliti na take junaške in korenite žene, ki se ne boje nikakih žrtev. Dajati otrokom življenje; bitjem, ki ne bodo prestala nikdar več. Zakaj naj bi jih ne bilo čim popolnejše število za sprejem v večnost, v kateri bo vsem dobrim nudeno najlepše in naveličastnejše, obljubljeno od začetka sveta?! — Tisto noč je tudi dognala, da sladkosti želje po otrocih ne more doumeti nihče razen tistih redkih ženskih duš, ki so našle same sebe tik ob izvoru Besede in božjega hotenja.

Zunaj je trkal dež ob stekla v oknih in noč je bila predpomladna. Skozi eno izmed oken na drugi strani sobe, ki je bilo priprto, je vonjalo po brstečem leskovju za hišo in po mladicaš španskega bezga.

Mlado ženo je počasi popustila omama. Sklonila se je še enkrat do spečega moža in prislonila svoje vroče in razgreto lice k njegovemu, ki je bilo umirjeno in tiho, ko obraz otroka. Nekaj časa je tako slonela ob njem in mislila na dete . . . Na tisto dete, ki morda bo in bo njegovo in njeno . . . Sveti Bog, kako je taka misel sladka, neizmerna in opojna! Zopet ji je prišlo, da bi bila tiste modre, rahlo utripajoče žilice na moževih sencih stisnila med svoje dlani. Že je dvignila roke, pa jih je nenadoma spustila tik pod svoje srce, s tiho gesto blaženega samoukaza: tiho, otroček, vem: sedaj smo sami: ti in jaz in še nekdo. Bog. — Zleknila se je pod odejo in od tiste noči dalje je bilo vse drugače. —

Ko je pomila posodo, je izlila vodo na dvorišče, proti strani, kjer je pred oknom njune spalnice rasla tepka. Misel na to hruško ji je bila slej ko prej enako mila in draga. Kdo bi je tudi ne ljubil te tepke! Vsako leto rodi in je kakor neizčrpano vrelo sladkih, medenih sadežev. Kaj šele roditi otroke leto za letom . . .

V trenutku, ko je nehote obstala na pragu vsa zazrta sama vase in so ji oči zamišljeno obvisle nekje med brstečim vejevjem tepke, je mož pristopil od zadaj . . . Zadnje čase se mu je zdelo, da se je njegova mlada žena nekam izpremenila. Tudi sedaj je tuhtal ali bi jo objel ali ne. Tako ga je imelo, da bi bil njeno svežo in ljubko glavico pritisnil na svoje grudi, a se ni prav upal. Z očmi je božal njeno jedro in stasito postavo, ki je izžarevala neko omotično privlačnost in ga spominjala na čudovito sliko: dolg hodnik kmečke hiše, prepoln nageljevega cvetja in roženkravta. Sredi cvetja pa stoji dekle in se vablivo smehlja . . . Da, to je ona: njegova Marička . . .! Preden je domislil do konca, je žena že ležala v njegovem objemu. Smejala

se je ko otrok, potem pa se je nenadoma zresnila. Skušala se mu je izviti, a ji ni uspelo. Potem je nenadoma dejala: »Poglej, nebo na jugu je oblačno. Ali ti ne diši po dežju?«

»Meni ni dež še nikdar dišal,« je bil rahlo začuden mož.

»Seveda, možje so sploh topi za take stvari,« je mislila. Sicer pa, kaj mu je šla praviti to o dežju! Spomnila se je na ono februarso noč. Ko je bil dež ob tekla v oknih in so polzele kapljice skozi golo vejevje tepke pred hišo, v uri prvega odkritja skrivnosti, da bo mati. Jasno je tistikrat zasluhila bližino Stvarnikovo: v trenutku, ko se je nagnila do spečega moža in ga hotela in želela poljubiti. Ne more zatrditi sama sebi, da je bilo to njeno hotenje porojeno iz najplemenitejšega nagiba, popolnoma izven volje mesa. Človek je pač ubogi človek! A malemu kakor da nekaj ni bilo prav. Zganil se je nemirno pod njenim srcem — To je bil prst božji — in z obljubo močnih je morala potolažiti oba.

Zdaj je napela sile in se oprostila moževih rok, ki so znale tako prijetno priklepati človeka nase. On se ni upiral dosti in slednjič dejal:

»Tisto o dežju je bilo neumno govoriti.«

Žena ga je razumela.

»Pravzaprav nisem imela namena govoriti o dežju. Mislila sem nekaj drugega.«

»Danes govoriš, da Bog pomagaj! Kmalu ne bi verjel, da sva mož in žena že pol leta.« Misli je, s kako silo se je prejle trgala iz njegovega objema. To ga je rahlo žalilo in jezilo.

»Da, ravno zato, ker sva mož in žena že pol leta, imam vzrok, da se tako vedem.«

»?«

»Ne glej me, ljubi moj in ne bodi hud! Saj vem, da nisi mislil reči, da je bilo neumno govoriti tisto o dežju, ampak: kar jaz hočem, ljuba ženičica, to moraš tudi ti hoteti, kadarkoli in v čemerkoli. — Je res ali ne?«

Moral se je nasmehniti njeni bistrovidnosti.

»Če boš od danes naprej priden, ti bom nekaj povedala.«

Da mu ima nekaj povedati, to je slutil.

»Jaz bom imela otroka.«

»?«

Zazrla se mu je v oči, s pogledom prepolnim čudovite miline in še nečesa, kar pa je bilo pokopano v prevelike globine in zanj popolnoma zastrto.

»Kot njegova mati imam pravico in dolžnost, da ga vzgajam že sedaj. Bog hoče, da bo najin otrok dober in čist. Najin! otrok, razumeš? Če ti ni kaj jasno vprašaj.«

Pravzaprav o kaki jasnosti tu res ni govora . . . Da mu bo rodila otroka . . . Bil je preneroden, da bi mogel na kakršenkoli prijeten način izbiti svoja čustva in navdušenje za mlado ženo. Stal je pred njo z neumnim obrazom, med tem, ko se je ona blaženo smehljala njegovi prisrčni nerodnosti, ki ni vedela izhoda ne sem ne tja. Končno je sproščeno izjavil:

»Ampak danes pa ne grem v goro. Lahko bi se zgodilo, da bi se napil do nezavesti.« Zasmel se je prešerno in stisnil mlado ženo za roko, da je skoro zaječala.

Veter z juga je počasi preprezal nebo z oblaki in daljno obzorje so zameglile prve kaplje.

Mira Toff - Hibšer:

Materi

O mati, poglej v duše svojih otrok:
čustva naša kot sveče gorijo
na oltarju Ljubezni strmijo
v rože — žrtve, ki si darovala
jih za nas, s svojo srčno krvjo
si jih zalivala:
vse dni in noči, ko si se trudila
za nas; in trpela in vneto molila.
In v mislih spremila si nas povsod:
v življenje gladila nam trnjevo pot.

Čuj nas o mati: »Tisočkrat hvala,
hvala za vse ti, kar si nam dala!«

Radi vsaj malo bi ti povrnili
tvojo dobroto: radi ogrnili
bi te v lepoto zarje blesteče . . .
Vanjo Bog dahne odsev rajske sreče.

F. J.:

TRNJE

(Nadaljevanje)

18. februarja . . .

»Ali se še vedno čutiš slabotno?« sem vprašala nocoj Lojziko, ko sva se v mraku vračali domov. Tako čudno se je opotekla in tako malo govorila . . .

»Ne!« je rekla. »Ampak strašno trudna sem. Najrajši bi bila že v postelji. Veš, tri dni zaporedoma bi samo spala, ko bi le mogla. Ali ti ne?«

»Tudi!« sem rekla. Saj je res. Jaz nisem nič manj trudna od nje. Da, res je, človek se končno navadi na vse, ker se pač mora navaditi, a marsikaj je vendarle prehudo . . . Toda dolžnost je dolžnost.

»Zakaj pa ne ostaneš doma, Lojzika?« sem ji očitala. »Prepričana sem, da nisi čisto zdrava. Preveč si vajena sonca in svežega zraka, polja in gozdov, da bi se mogla navaditi na tovarno.«

Ozrla se je vame.

»Pa ti, Lidija? Zakaj ne ostaneš doma ti?«

»Ne morem.«

»Gotovo lažje kot jaz. Ti si študirala in imaš vsekakor več možnosti, da prideš na dostojen način do kruha kot jaz, ki sem samo nevedno, preprosto kočarsko dekle. Kje pa naj potem jaz kaj zaslužim, če pustim tovarno? Saj veš, z dnino pri kmetih ni nič, človek bi si moral izrabiti roke, pa za nič. Dnina je še slabša kot tovarna.«

»Poročiti pa se ne maraš?«

»Kdo me bo pa vzel, takšno beračico. Vidiš, zato moram hoditi v tovarno.«

In molče sva šli dalje. Mesec je metal dolge, črne sence golih obcestnih jablan preko srebrne snežne površine in nekje na vasi so vriskali fantje.

Meni pa se še zdaj, ko je že davno vse tiho in mirno, ko sedim za mizo ob odgrnjeni postelji in pišem to v svoj ljubi dnevnik, zdi, da slišim enakomerno brnenje strojev, brnenje, ki napolni človeku še dušo in ki se meša v vse, še tako tihe misli in sanje. Ponoči pa sanjam itak samo še o strojih ali o debeli »Frau Anni« ...

19. februarja ...

Strašno sem zaspana, ampak to pa vendarle moram zapisati, da je danes spet ena omedlela. Zdaj se to pogosto dogaja pri nas in me druge se komaj še ozremo izza svojih strojev, če se katera vsa bleda prime za glavo in zruši na umazana tla. Samo sosedi pri strojih jo primeta in jo odpeljeta ali od vlečeta pred vrata na sveži zrak, kjer si počasi spet opomore. Več kot dve dekleti ne smeta zraven, ker sicer trpi delo in ker nekatere baje izrabljajo takšne prilike ... Veselim se samo, da je jutri nedelja. Ko bi jo le smela prespati od jutra do večera!

21. februarja ...

Včeraj sem spala štirinajst ur neprestano. Dopoldne sem bila sicer pri maši in potem sem pomagala v kuhinji, toda ob treh popoldne sem šla lež in sem spala do petih zjutraj, ne da bi se bila en sam krat zbudila. Upala sem, da se bom končno vendarle enkrat prav pošteno naspala, toda zdi se mi, da še nikoli nisem tako težko vstala kot ravno danes zjutraj. Vsi udje so me boleli in bili so težki, kot bi bili narejeni iz svinca.

22. februarja ...

Danes smo se preselili v majno hišico ob kraju vasi, v kateri hoče preživljati oče svoj pokoj. Hišica je čisto udobna, meni celo bolj ugaja kot mrka, neprijazna šolska stavba, toda mačehi ni pogodu in godrnja, da bomo imeli zdaj premalo prostora, ker v takšnemle kurniku vendar ne morejo živeti trije ljudje ...

26. februarja ...

Nocoj sem dobila izplačan svoj prvi zaslužek. »53.— din« stoji na listku. Ne vem, ali bi jokala ali se smejala. Tri in petdeset dinarjev je

vredno tisto, kar sem prestala v teh dneh in tednih, odkar sem »tovarniška delavka«? Zdaj prvič razumem, kako mora biti pri duši ljudem, ki ubijajo ravnatelje in razbijajo tovarniške stroje. Ko bi bila mož . . .!

Lojzika je zaslužila še manj, samo šestinštirideset dinarjev. In neka druga, komaj šoli odrasla deklica, celo samo devetnajst dinarjev. Jokala je, ko je prejela listek. Poslovodja ji je zagrozil, da jo bo vrgel ven in da ji ni treba več priti, če ji ni kaj prav. Seveda je nato utihnila, le ustnice so ji še trepetale.

»Saj si s temle vendar ne upam domov, ko pa že vsi komaj čakajo na moj zaslužek, da si spet nakupimo nekaj živil, kave in zabele!« je jecljala napram prijateljici. »Saj nihče drug nič ne zasluži pri nas. Samo jaz imam namreč službo. Kaj naj jim zdaj rečem? Ali sem res samo toliko zaslužila? Sram me je . . .«

Smilila se mi je, toda nisem ji mogla pomagati. Pomislila sem, da bi šla na policijo, toda druge so mi pojasnile, da bi ničesar ne opravila, ker se ravnatelj predobro razume na svojo stvar, razen tega pa si je prijatelj s policijskim poveljnikom. Še sebi bi nakopala sitnosti. Saj tudi nisem prva, ki se je tega domislila, so mi razložile, ampak do zdaj še nobena ni ničesar opravila na ta način, le službo je izgubila . . .

Največ je zaslužila »Frau Anna«. Stooseminšestdeset dinarjev. Vse smo ji zavidale, ko je držala denar v roki, vendar pa navsezadnje tudi to ni veliko, če pomislim, in ona sama tudi pravi tako.

Zazdelo se mi je pa, da v tej službi vendarle ne bom dolgo.

28. februarja.

Ona mlada deklica se je danes spet vrnila na delo, nad čemer sem zelo začudena. Toda v soboto bo morda le dobila kaj več denarja. Vsaj toliko kot druge . . .

3. marca . . .

Danes ležim doma. Včeraj sem spet omedlela v tovarni. Čisto nenadoma. Kar presenetilo me je. To se je zgodilo popoldne. Čez kako uro sem si spet opomogla, toda danes zjutraj sem bila tako slaba in sem tudi še zdaj, da bi bila prava blaznost, če bi hotela v tovarno. Doma ne vedo, kaj mi je in kaj se mi je pripetilo, rekla sem samo, da mi ni dobro. Mačeha je molčala, oče pa je menil, da sem res nekako bolj bleda kot sem bila prej. Ali od tovarne? Bil je nekoliko zaskrbljen in to mi je dobro delo. Toda rekla sem, da to menda ni od tovarne. Menda . . . Ko bi on vedel!

5. marca . . .

Danes sta si skočili v lase dve mladi delavki. Vzrok je seveda fant. Bajе se ne moreta videti že skoro cel teden, od pustnega torca dalje, ko sta bili z nekim znanim fantom (poznam ga tudi jaz) na maškeradi. Komaj smo ju ločile. Po vsej sili sta hoteli druga drugi izpraskati oči. Pozneje sta se vendar pomirili. Nekatere so se ob tem prizoru izvrstno zabavale, meni pa je bilo vse skupaj nekako zoprno, ne vem, zakaj . . . Že sama misel na lju-

bezen se mi zdi v tovarniškem ozračju, sredi črnih, ropotajočih strojev tako nenavadna in čudna. Ali je kaj takega sploh mogoče? Ali ni ves svet le še ena sama grda in pusta tovarniška dvorana? Ali je zunaj naše tovarne res še drugi svet? Skoro sem že pozabila nanj. Nekatera dekleta prinašajo s seboj v delavnico šopke vijolic in zvončkov, nekatera tudi že mačice. Naša dekleta pa kar zdivjajo, vsaka hoče eno vijolico, da si jo zatakne na bluzo ali da jo sme vsaj poduhati.

»Kmalu bo pomlad!« si govore in oči jim žare v čudnem pričakovanju.

Česa neki pričakujejo od pomladi? Ali ne bo šla narahlo mimo njih, ne da bi jo opazile, in bo pozabila nanje? Da, vendar pa sem tudi jaz med dekleti, ki s hrepenenjem pričakujejo pomladi. Sama ne vem, zakaj . . . Ali nisem čudna?

10. marca . . .

Vse te dni nisem imela nič časa za pisanje dnevnika. Pa saj bi tudi ne bila mogla zapisati tistega z besedami, kar se te dni godi v meni. Vse moje misli so tako zmedene in zvihrane, in vsa sem zelo nemirna. Pa nikoli nimam dovolj časa in miru, da bi prišla svojim mislim do konca.

Toda napisati moram, kaj se je zgodilo.

V naši vasi živi mlad študent, Cebejev Tine. Nima ne očeta ne matere, oba sta mu že pred leti umrla, komaj da še pomnim, zato ga je vzela k sebi njegova neomožena teta in tudi zdaj še stanuje pri njej v njeni majhni, zakajeni koči, čisto blizu našega novega stanovanja.

Fantič pa je bil bistre glave in ker je v ljudski šoli zelo dobro napredoval, je učitelj pregovoril njegovo teto, da ga je v zaupanju v dobre ljudi poslala v mestno šolo, v gimnazijo. Fantič je stanoval kar pri njej in je moral zato gaziti blato ali sneg vsak dan uro daleč do mesta. To je bilo hudo, toda ni odnehal, četudi je kaj kmalu izostala vsaka pomoč, katere sta se učitelj in teta nadejala od raznih bogatejših sorodnikov, botrov, sosedov in bogatejših vaščanov. Le kakšna stara ženica je tuptatam še prinesla skrivaje pod predpasnikom pehar jabolk ali hleb kruha, kar je pač imela. Na ta način so hotele pomagati pri vzgoji bodočega bogoslovca in duhovnika ter upale, da se jih bo zaradi tega pozneje kdaj hvaležno spominjal v svojih molitvah. Ti darovi so bili včasih prav ganljivi, toda zalegli seveda niso mnogo, četudi so bili dobro mišljeni. Šolanje pa je zlasti prva leta stalo denarja, toliko denarja, da je stara teta pogosto obupana sklepala roke in bridko obžalovala, da se je bila vdala učiteljevemu prigovarjanju. Toda fanta vendarle ni obdržala doma. Saj se je dobro učil, in mislila si je tudi: »Če sem vzdržala doslej, bom tudi še znanprej! Saj fant bo počasi odraščal in si bo lahko tudi že sam pomagal naprej.« Nekoliko pa ji je branil tudi ponos, da bi odnehal. Če bi ostal Tine doma, bi si vsi vaški mogočnjaki zmagoslavno meli roke, češ, vidite, spet je spodrsnilo siromaku, ki je hotel postati gospod; kaj pa sili pes na mizo, če pa spada pod mizo! Tako bi govorili: »Gospod postati ni tako lahko, še za naše otroke ne, ki jih imamo, hvala Bogu, s čim šolati, kaj šele za takega reveža, ki danes še ve ne, kje bo jutri obedoval in ali

bo sploh obedoval. Stari Cebejevki je pa še posebno treba imeti gospoda pri hiši. Čisto prav se ji je zgodilo!« Ne, tega stara žena ni hotela doživeti, zato je raje sama ostajala lačna, le da je mogel Tine sit v šolo. Vsa tista leta si ni bila kupila nove obleke, v starih, desetkrat zakrpanih je hodila v cerkev in drugam, dokler je šlo, ko pa so začele sosede z glavami zmajevati nad njo in si jo kazati s prstom: »Glejte, kakšna hodi stara Cebejevka!«, je ostajala doma in sama zase brala molitve iz debelega starega molitvenika, ki je že cela desetletja predstavljal njeno edino in najljubše berilo. Poleti je hodila delat k bogatim kmetom za nekaj borih dinarjev na dan. V vročem soncu je žela žito za tuje gospodarje, pri tem pa je morala še dolge ure poslušati zbadanja ostalih delavk in delavcev, ki jim njen dijak ni dal miru. Ona pa je večinoma molčala, potrpehla in si mislila svoje. Le Tinetu doma je včasih rekla:

»Tine, priden bodi in uči se: glej, nobenega prijatelja nimava v vasi, vsi naju gledajo po strani in nama žele samo slabo. Če pa bi zdaj še ti ostal doma, nama v vasi sploh ne bi bilo več obstati!«

In Tine ji je pritrdiril, stisnil zobe in vztrajal, četudi je bilo še tako hudo. Pozimi pa je njegova stara teta prebiralala perje za blazine tujih ljudi, luščila bučnice in koruzo ter tako spet zaslužila tupatam kaj malega zanj, za njegove nove čevlje ali za obleko. Le žal, da so imeli ljudje to navado, da ji še tistega malega zaslužka niso plačevali, ampak ji ga ostajali dolžni po cele tedne in mesece. Bili pa so tudi taki, ki ji ga sploh niso plačali, zanašajoč se na to, da jih ne bo upala stara revica terjati za plačilo. Rekli so, ko so prišli po storjeno delo: »Tako, hvala lepa, teta Marta! Obračunali pa bomo že ob priliki. Zbogom!« In so šli. Teta je molčala, razočarana in vdana je gledala za njimi, Tine pa je ves besen škripal z zobmi.

»Pa zakaj se jim tako pustite, tetica?«

»Sva pač reveža, Tine! Ko pa boš gospod, boš lahko vsekompur v obraz povedal, kar mu gre. Zdaj sva pa še čisto odvisna od njih. Kdo bi nama dal kaj dela, če bi si še te ljudi odbila? Zato je treba potrpeti. Potrpljenje je božja mast!«

»Potrpeti, samo potrpeti!« je godrnjal Tine. Sam pri sebi pa je sklenil, da bodo ljudje, ki imajo njegovo ubogo teto za norca, to še obžalovali. Naj le počakajo, da on nekoliko odraste . . .

Tako je torej rastel Cebejev Tine. Nihče mu ni gladil poti, po kateri je moral iti, nihče se ni zavzemal zanj, nihče ni hodil zanj posredovat k profesorjem. Mnogokrat v svojih dijaških letih je bil lačen, skoro večkrat ko sit, in vendar je vztrajal. Ko je prišel v višje razrede, si je že sam nekoliko pomagal z inštrukcijami, s tem, da je učil trdoglave sinove bogatih meščanov. Tako si je prislužil vsak mesec nekaj denarja in jed, vsaj opoldne. Grenek je bil ta obed v tuji hiši, pogosto, vse prepogosto zabeljen z opazkami tuje gospode in tuje služinčadi, pa Tine je vzdržal tudi to. S stisnjenimi zobmi se da marsikaj vzdržati. In ko je bil v sedmem razredu gimnazije, je bil že toliko neodvisen, da je skrbel že sam zase in se teti ni bilo treba več mučiti samo zanj.

In prišel je dan, ko je imel v žepu pest srebrnega drobiža, težko prisluženega in prihranjenega. Tedaj je stopil z veselim obrazom pred teto.

»Teta, nove obleke potrebujete.«

»To že sama vem,« je menila starka in ga nekoliko začudena pogledala.

»Da, za Božič si morate kupiti novo obleko,« je dejal Tine samozavestno. »In Božič bo kmalu, čez tri tedne.«

»Kje pa naj dobim denar? Pa mi povej še to!« je rekla starka nevoljno. Tinetu je zažarel obraz.

»Tukaj je denar!« je vzkliknil in potegnil roko iz žepa ter vsul denar na mizo. »To sem prihranil za vas. Vaše je. Kar jutri pojdite v mesto in si izberite novo obleko!«

Starki so se vsule solze iz oči.

To je bil veliki dan za oba. Dan zmagoslavja. Da, Tine mi je rekel, da je bil to najlepši dan njegovih dijaških let . . .

. . . Toda pozno je že in jaz sem trudna. Jutri bom nadaljevala zgodbo Tinetovega življenja, kakor jo sama poznam in kakor mi jo je on sam pripovedoval zadnjo nedeljo, potem, ko mi je priznal, da me ljubi . . .

Zunaj buči pomladni veter in treska s polknicami. Jaz pa bom zdaj srečna zaspala nad svojo majhno skrivnostjo, za katero razen naju še nihče ne ve.

In čudno, v moje sanje se zdaj nič več ne meša brnenje strojev . . .

(Dalje prih.)

Zakrajšček Albina:

Obletnica materine smrti

V pozni mrak,
čujem le svoj korak,
vsak je kot svinec težak.
Tvoj korak do mene vsak
bil je kot pero lahak!
Rada bi prevpila,
rada razdrobila
to strašno praznino
krog sebe!
A kaj? Sem črv slaboten
brez tebe.

Le v mesečini,
nasproti žari mi
tvoj mili obraz.
O mati!
Vsaj nocoj,
povasuj ti
z menoj!
Da vse bolečine
v solzah izlije
pred teboj—
otrok tvoj!

Emi Oražem:

**„Svojih imam šest, pa vem,
kaj jim je treba“**

Par desetletij je od tedaj . . . Vsa majcena in nebojlena sem drhtela pred mamo, ki se mi je smehljala, držeč v rokah veliko punčko v svetlomodri oblecki. »Mama, prosim, prosim, daj jo no že,« sem jecljala vsa iz sebe od

sreče . . . In mama se je sklonila, njeno lice se je dotaknilo mojega, še en proseč pogled . . . pa so moje ročice krčevito stisnile k sebi celoletno hrepenenje. — »Naj bo tako tvoja, kot si ti moja«, je še rekla mama in smeje odšla. Bratec in sestra sta me obstopila in začel se je temeljit ogled. Vladko je imel seveda glavno besedo in je hitro ugotovil, da je moj zaklad prav tak kot ga ima Milenca, le da ima svetlejše laske ter lepše zaspri, ker se vse očke skrijejo. »Kako ji bo pa ime,« je nenadoma poškilil v mene . . . Bila sem v zadregi . . . »ja, kako pa?« »Ti tako nič ne veš,« se je moško odrezal. »Veš, enkrat je ata rekel mami, da je zdaj hud, ker so tebe krstili za Emilijo; morala bi biti Danica ali Verica. Naj pa ima tvoja punčka obe imeni, da ne bo ata več hud na mamu.« Vsi smo bili za to. Mamu smo prosili za nedeljske obleke, ker bomo imeli krst, češ, drugi so tudi takrat lepše oblečeni. Mama, ki je imela mehko srce za otroške želje, nam je ugodila, pa smo jo zato povabili na slavje. Še piškote je prinesla namesto botrice Milence. To je bil lep in srečen dan za nas vse! Ata je kar fotografa pripešal, ko mu je mama povedala, kako modro je Vladko rešil zadevo Verica-Danica. Mi mali smo pa imeli tisti večer še eno skrb: kje bo punčka spala? Milenca, ki je imela za svojo »Olgo« že pravi voziček, je takole uganila: »Mama je rekla, da si ti, ko so te kupili, tudi spala v mojem vozičku, no, naj pa še tvoja »Verica« spi pri »Olgi«. O, ni bilo treba reči dvakrat: varno sem jo položila pod odejico, vsaka je prišla za konec ročaja pri vozičku . . . »Ajčka, tutajčka, putka nese jajčka,« Vladko je pa tolkel na boben . . .

Tako so nam potekali dnevi, vsak je imel svoj čar . . . Ko sta rabili punčki nova oblačila, je mama prinesla vsakovrstnih ostankov blaga, prisedla k otroški mizici, pokazala kako in kaj je treba, pomagala tudi šivati, če je kaj nagajalo . . . a bratec je bil krojač, ki je pomerjal . . . Nekega dne pa se je razlegal jok in stok iz našega koticčka . . . Mamu so boleli zobje . . . »Zakaj pa samo mamu, ki je tako dobra . . . Verica se je pa zjutraj ponudila, naj še njo bole,« smo pogruntali. (Moj bratec je bil navihan dečko, pa je zmočil večkrat punčki, rekoč, da je ne znava s sestrico tako naučiti, kot mama nas.) Obvezali smo »Verici-Danici« glavo in jo peljali k »zdravniku« Vladku. Ta se je ogrnil v bel predpasnik, atu je izmaknil male kleščice in stekleničico gumija. Jaz sem bila mama, sestra Milenca pa »zdravnikova« kuharica. »Av, av, av, moja malo tako zobje bole, gospod.« — »Kar sem z njo, gospa, bo takoj tiho,« je godrnjal »zdravnik«, vzela kleščice in pričel odbijati punčki kos brade. »Kuharica« Milenca je prinesla »zdravilo«, gumi, pritrsnili so z združenimi močmi brado nazaj in jo lepo zavezali. Priklonila sem se, plačala s prazno ročico in modro odpeljala »svojo malo« . . . Naslednji dan smo jo pregledali . . . ojej . . . brada je odpadla . . . grda luknja je zevala v nas . . . Zajokala sem, sestra je kregala bratca, da je on vsega kriv . . . Na naše vpitje je prišla mama . . . in kmalu smo tulili vsi trije grešniki . . . Seveda so moja »Verico« še dolgo boleli zboje. Ko je pa mama enkrat prinesla iz Ljubljane novo glavico, je zavladovalo v otroškem koticčku nepopisno veselje. Še Vladko mi je moško ponudil roko v spravo.

Ko se bude ti spomini iz otroške dobe, še vse bolj živo stoji pred očmi lik pokojne mame, ki je bila vedno središče vseh naših otroških iger in želja. Pri nas je bilo vedno zbirališče vseh otrok iz okoliša, ki so mojo mamo ljubili na svojevrsten način. Kolikokrat so jo druge izpraševale, kakšne čarovnije ima za malčke, ko so vsi srečni, če smejo k njej. O, pa se je nasmehnila, kot se je ona znala in pošepetala: »Svojih imam šest, pa vem, kaj jim je treba.«

V sledečem sestavku naj pove strokovnjakinja o vplivu igre z lutkami-punčkami na razvoj značaja deklic.

»Moderna pedagogika je zavrgla idejo, da je igra otroka pač samo igra in nezatna zadeva ter za razvoj značaja povsem postranskega pomena. Vsaka mati bi morala vedeti v prvi vrsti, kaj je to »igra«. Morala bi prav teme-

Trije izmed šestih.

ljito poznati razliko med zaposlitvijo na eni, in igro na drugi strani. Otroka, ki se ves poglobi v igro, to je, da v produktivnem pomenu izmišlja in ustvarja, naj bi mati ne zaposlila. Ona naj le opazuje, če se otrok hitro dolgočasi, po drugi strani pa je po cele ure zaposlen n. pr. s sestavljanjem po predlogah. Tak otrok je v nevarnosti, da otopi in materina skrb naj bo, da dobi igrače, ki omogočajo razvoj otrokove fantazije in duševnosti. Otrok, ki se nikdar ves ne preda igri, tudi kasneje v življenju ne bo ustvaril kaj posebnega pri delu.

Igra z lutkami se ponavlja pri vseh narodih. Lahko bi rekla, to je igra v vseh delih sveta. Otroci Eskimov imajo majhne svežnje krzna za lutke, in zamorčki negujejo svoje iz lesa izrezljane možičke, ki jih kitijo z biseri in uspravajo s petjem.

In naša Malčka? Še shodila ni, ali že kriči ob svoji Dajdajci, izlizani celuloidni stvarici, dvomljivega izvora. Toda Malčki je Dajdajica pojem sreče in ljubezni. Brez nje ne more zaspati; če jo izgubi, jo iskati mora vsa družina. Kako prirsčna je ta ljubezen, kako blizu! Kolika množica lepih, materinskih lastnosti se more razviti v dobi otroškega življenja z lutko. Isto skrb, ki jo Malčka zahteva od matere, ona prenese na svojo malčko. Kasneje rabi lutka zibko, postelje ji, opere perilo . . . Saj je Malčki lutka živo bitje.

Lačna je in zob jo boli, prav tako kot odrasle ljudi, h katerim se seveda Malčka prištevava, ko se igra in pogovarja svojo lutko.

Ja, prva leta, tako do šolske dobe, gre vse še nekam dobro. Z veseljem pelje Malčka te svoje, čudno povite otroke na izprehod, najde pri njih uteho v pomenkih o predrznosti bratcev in sestic. Ampak nekega dne — če mamica nič ne pazi — se Malčka sramuje teh svojih »otrok«. Ne — res ne, ona ne gre nič več z njimi na cesto, saj je stara že osem let, pa še fantički se ji posmehujejo. »Haha, haha, ta se igra pa še s punčkami«. Ogorčena zataji Malčka ves svoj »rod« — pa potisne vse skupaj v najtemnejši kotiček — vsa njena sreča, materinska ljubezen, zvestoba — je hipoma izginila. Ni res, da bi se ona kdaj igrala s punčkami, res ne, samo ko je bila še čisto majhna — in neverjetno nizko k tlom pokaže s prstkom . . . Včasih, če je čisto sama, bi se pač rada malo poigrala, a se ji zazdi le malo sramotno . . . Kasneje v času dozorevanja, še enkrat vzplamti ljubezen do igranja s punčkami; ali ni tako enostavno, če se 14-letno dekle igra s punčkami že radi splošnega podcenjevanja ženskega spola in ženskih čustev.

Seveda, če bi imele pametnejše matere, ki bi se za nas postavile v bran, ker so spoznale, kako velike možnosti za vzgojo značaja leže ravno v igranju z lutkami. Ampak običajno pravijo matere: loti se kaj pametnejšega! Ne smeš se! Petnajstletno dekle se ne igra s punčkami. Možnost, ki je dana tako čudovito za razvitje ženskih talentov, je mati pustila v nemar. Ravno zato, ker ona ni odobrila take zabave, je svoji doraščajoči hčerkici onemogočila igro z lutkami.

Pozneje so matere čestokrat nezadovoljne z gospodinjskim znanjem svojih hčera; stara je 16 let, pa z nevoljo krpa nogavice, tudi tako nerodna je pri šivanju. Ni čuda, saj nobena mati ne more zahtevati, da bi hčerka v tistih par urah ročnega dela v šoli pridobila interes za izdelavo svoje garderobe. Saj celo leto komaj spravi eno srajco skupaj, a še te ne more nositi . . . Oja, če bi bila mati pravočasno poskrbela . . . Tako bi mogla vse tista prekrasna otroška zabava služiti spretnosti v gospodinjstvu.

Desetletne že poskušajo obleči svoje punčke. Pravokotno odrezano blago, zgoraj nabrano, v primerni razdalji dve luknji za roki, vse obrobljeno, nagubano ali prepasano. To so prvotni kroji primitivnih. Pod dobrim vodstvom in čuvanjem samozavesti, pripomore mati k razvoju dela, ki usposablja deklice, da potrpežljivo in z okusom ustvarijo sčasoma prave mojstrovine. Roka se igraje navadi spretnosti, katere bi se kasneje trudoma naučila. Zdi se mi samo umestno, da si šestnajstletno dekle sama omišlja garderobo, ki njej ugaja, ki si je ni le sama izmislila, preračunala in lično sama sešila, temveč je dala isti povsem svojo noto, ker je že od malega vzgajala okus.

Vsaka mati, ki računa z bodočnostjo svoje hčerke, naj bi bila vesela, če otrok ljubkuje z lutkami. Že od vsega početka tak čut še bolj podkrepi, da obdari otroka samo z eno punčko. Toda ta »ena« naj bo ljubljena, ta »ena« naj dobi morda le nove laske ali celo glavico. Če bi otrok zahteval vedno novo punčko, staro pa brezsrčno zavrgel, bi bilo slabo znamenje. Kaj si mo-

rete misliti lepšega, kot zelo, zelo staro ljubljeno ter izlizano punčko, s katero se je igrala že mati, ko je bila še majhna deklica, zdaj pa je vsaj družini v ponos. Za Božič potrebuje nov zimski plašček, starejši brat bo izrezljal nov stolček zanjo, ki tudi spada k družini . . . Lenčkina »Barbka«.

Beno, ki je bil že odrasel dečko, jo je tako rad pestoval; nekoč pa se mu je njegov tovariš posmehoval, ko je to videl. Ali Beno je tako prisrčno odgovoril: »Kaj pa je takega? Tudi jaz hočem postati dober oče,« da je odlej brez roganja drugih lahko nemoteno ujčkal Lenčkino Barbko. In brez dvoma je postal tudi dober oče. —«

Zakrajšek Albina:

Ko mati umre . . .

Vse zvezde zatemnijo,
se ceste izgubijo,
in rože ovenijo.
Po težkih dneh. —

Zvezda ena zažari,
Marija, Mati žalosti.
Cesta ena se odpre,
kot trnjevenec vije se.
Roža ena zacvete,
Marija sprejme
žalostne.

I. P.:

V juniju . . .

Nepozabne so ostale vsakemu obiskovalcu telovadne svečanosti v Pragi julija 1929. leta. V viharnem navdušenju in veseli svojih uspehov smo se Slovenci vrnili domov in začeli pripravljati veliko svečanost na našem Stadionu, ki naj bi bila čez dve leti. Šele letos, čez devet let, se bo to uresničilo, čeprav se je zdelo, da je naše prosvetne domove in telovadišča prerastel mah.

Zaradi tega nismo povsem počivale. Naše mlade sile so se lahko sprostile v poklicnem delu, na lepih travnikih, v planinah, na morju, pri smučanju in žoganju, morda tudi pri kakem sportnem klubu. A kljub temu nam je mnogo manjkalo: predvsem zavest skupnosti, ki nas je vedno zajela, kadar smo korakale po cestah vseh naših večjih krajev, kadar smo tekmovali in nastopile v svojem kroju, kadar smo pele svojo himno. Vedno nas je spremljala zavest, da tvorimo kot slovenska katoliška dekleta v svojem narodu večino in elito njegove ženske mladine.

V letu evharističnega kongresa je vstala za naše prosvetno življenje nova doba. In zdaj vstaja in se ustvarja nanovo zavest skupnosti, zavest skupnega hotenja in skupnega dela na prosvetnem in telovadnem polju tudi med na-

šimi dekleti. Najlepši znak tega novega hotenja so bili naši prosvetni tabori širom Slovenije, kjer smo mogle zopet po dolgem času dati duška tako dolgo zadržanemu hotenju. Jeseni smo na občnem zboru V. D. K. sklenile, naj zopet vsak dekliški krožek osnuje telovadni odsek in sprejele smo naš novi krog. Vedno prehitro nam minejo organizatorični in telovadni tečaji, obiski in revizije; še in še bi se vadile in pogovarjale, se čim bolj pripravile za svoje delo in v tem delu druga drugi še bolj približale.

Vse naše dosedanje delo pa je bilo samo daljna priprava za naš letošnji praznik. Z vsakim dnem pa, ki ga preživimo v februarju in marcu, stopamo v tok najbližjih priprav za stadionsko prireditve. Letos bomo po dolgem času tekmovali tudi iz telovadne snovi. Vse dobro vemo, da je izvedba krožkovih prosvetnih in telovadnih tekem posebno v tem letu naša častna dolžnost, saj je to prva preizkušnja naše discipliniranosti za junijski nastop in obenem najbližja priprava zanj. Naš veliki praznik moramo preživeti kot najlepši cvet slovenskega deklištva; to pa le takrat, če bomo notranje urejene in na zunaj disciplinirane.

Vse naše delo v teh dneh naj bo uprto v *ta* cilj!

Rada bi vžgala v vsaki posamezni ogenj navdušenja za naše lepo delo; rada bi, da bi ta ogenj gorel z mogočnim in čistim plamenom. Potem bo v juniju zagorel na našem Stadionu mogočen kres in svetil po naši širni zemlji in še preko njenih meja.

DEKLICA NA TUJE GRE...

Munih Joži:

OVENELO CVETJE.

Mnogo jih je, ki odhajajo tja doli. Doma ni zaslužka, a živeti je treba. Delavska hči, pravtako kot dekleta s posestva, kjer ne more biti kruha za vse otroke. Zagreb, Beograd in še dalje. Sobarice, kuharice, dekleta za vse... Od jutra do večera delajo, zvečer legajo trudne spat, da vstanejo drugi dan v novo suženjstvo. Morda napravi dekleta križ, morda izmoli »Oče naš«, še večkrat pa sredi molitve zaspi. Včasih gre ob nedeljah v cerkev, še večkrat pa ne, ker si ne upa »milostivo« prositi. Prvič jo holi srce, drugič še tudi, pozneje pa grenko pravi: kdo bo hodil v cerkev, saj moram potem garati kot živina, da vse naredim. Zgodi se, da pridejo domov, spomnijo se otroških let in one zaupljive, otroške vere, s katero so se včasih obračale k Bogu. Zopet se povrnejo k Njemu in skušajo najti pot v cerkev, od katere so jih odvrnili trdosrčni ljudje, ki hočejo

imeti le svoje udobje in Boga ne poznajo več. Mnogo več pa je onih deklet, ki so odšle od doma, polne upanja na zaslužek, na — — morebitno srečo. Znanec, prijateljica jim je slikala z živimi barvami čar velikomestnega življenja. Omamijo jih bleščeče izložbe, krasne obleke, nakit. Omamijo jih ljubeznive besede, ki poveljujejo njih zdravo telo, njih sveža lica.

Ko se zavedo, je navadno že prepozno! Prirodna rdečica svežih lic se je umaknila umetnemu rdečilu — šminki.

Micika se je pretvorila o Mimi, Franja v Zizi, Neli, Koki in kar je še takih imen. Vprašaš, poslušáš — — in izveš. Izveš toliko, da se ti srce trga in bi najraje odšel nekam daleč, v samoto, kjer bi niti enega človeka več ne videl, niti ne slišal.

Groza te je, ko vidiš obupane oči, ki svojo obupanost zakrivajo s ponarejenim smehljajem, ko vidiš karminasto rdeča usta, ki se zapeljivo nasmehujejo, v samoti pa se njih smehljaj pretvori v obupen, grenak režaj. To so one — ovenele rože!

Zvečer, ko zagore luči, se blešče kot lepi, strupeni metulji. Marsikdo išče zabave pri njih — zvečer, zjutraj pa, ko jih sreča, pogleda vstran.

Nikogar ni, ki bi jim odpustil, ki bi jih prijel za roko in popeljal ven iz blata, ven iz gnusobe. A vendar je med njimi — v Beogradu, v Zagrebu in še dalje doli, toliko naših, toliko teh, ki so hčere naše, slovenske zemlje.

Ali so zrastle, vzcetele res samo zato, da bo njih usoda, — usoda ovenelega cvetja, ki konča na smetišču?

DRAGI!

Pišem iz Francije. O, kako hudo je biti v tujini! Ko bi bila to popreje vedela, ne bi bila nikdar šla.

Najtežje pa mi je, ker sem Slovenka, moji otroci, slovenska kri, pa bodo Francozi... Pa je že tako, da človek mnogokrat v življenju naredi samo en korak, narobe in to potem vse življenje pomni.

Imela sem fanta, dobrega, prijaznega, pa je prišel eden iz Francije in sem si mislila: V Franciji je vse zlato, srečni ljudje, ki so rojeni tam! — Pravzaprav je tudi za nas tukaj dovolj dobro. Zasluži se; hrana je res dražja, a vkljub temu se da nekaj prihraniti. Jaz bi bila zelo zadovoljna, ko bi le imela svojega prvega fanta za moža. Lažje bi mi bilo. Res je: nezvesta sem bila in zdj se mi, da me Bog zato pokori. Pa še nekaj je bilo: bala sem se otrok, a sedaj bom kmalu že tretjega povila...

Radi vsega tega sem še bolj navezana na mojo Vigred. Vsaj pri njej si bom včasih potolažila srce. — Mož mi je dober in tudi jaz bi mu bila rada dobra. A sem včasih tako nervozna in trda z njim. Prosim, oprostite da Vam to pišem. Želela bi, da pišete v Vigred dekletom, naj ne hodijo v tujino za fanti, če jih dobro ne poznajo in v resnici ne ljubijo. In da tudi mene ob priložnosti malo potolažite in podučite, kako naj ravnam, da bom z možem bolj potrpežljiva, in vljudna z otroci.

S spoštovanjem:

M.D. Rue de Lambres No. 4 — p. de Calais France.

DRAGA ŽENA IN MATI!

Razumem Vas. Vaša odkrita izpoved je vredna zlata. Vi tožite. Ali ste že slišali kdaj: Kjer je trpljenje največje, tam je Bog najbližje! — To naj Vas tolaži. In pa zavest, da niste Vi edina, ki ste samo en korak v življenju narobe naredila in je sedaj tako... Morje takih nesrečnih src nosi zemlja... In radi otrok, ki so slovenska kri, Vas boli srce! Ko ste to dejali, ste povedali mnogo. Ali se zavedate, da je to isto, kakor bi bili rekli: »Nikdar ne bom pustila, da bi mi jih tujec popolnoma ugrabil! Čuvala bom nad njimi in bdela, da jim bo pesem slovenske besede in slovenske duše prva vse življenje. Mati ste, in kot taka imate pravico in moč. Še volja naj bo tako močna, kakor je močna Vaša skrb in zmagali boste. — O, ko bi le vse slovenske matere, ki porajajo in zibljejo svoje otroke širom zemlje, govorile in mislile tako!

Da ste nervozni, ni nič tako zelo čudnega. Dobro je le, da se tega zavedate in priznate. Tukaj včasih človeku mnogo pomaga zavest, da je človek samo toliko vreden, kolikor ima oblasti sam nad seboj, kolikor sam sebe obvlada in zmaguje. Zmagovati samega sebe, se pravi: v bližini takega človeka je raj! — Če svojega moža količkaj ljubite, Vam to ne bo tako strašno nemogoče. Poskusite! Mislite tudi na to, da imate zlato deco, ki vse vidi in sliši, da jo ljubite in ji želite biti dobra mati. Pomislite, da je človeško življenje tako obupno kratko, in da je vredno potruditi se in ohraniti svojim dragim najpristrčnejši spomin nase.

Toplo pozdravljeni!

SPOSTOVANA GOSPA UREDNICA!

Kakor mnogo drugih, je tudi mene vrgla usoda, borba za življenje v tujino. Kar nimam staršev, mi je bilo težko živeti doma, in po prigovarjanju sestic, ki je že 12 let v Franciji, sem se odločila za korak iz rojstnega kraja. Ničesar ne pogršam, saj ljudje so dobri, pri katerih sem, le slovenske besede so tako redke. Zato hočem, da me Vigred spremlja kot dobra prijateljica.

Bi kaj več pisala, pa vem, da Vas dolgočasim.

Na sveti večer pri jaslicah se spomnite tudi tistih, ki ne bodo tako srečne, da bi obhajale božične praznike v krogu svojih dragih.

Pozdravlja

C. P. Chez Madame Brunet M. Square Sante Croy de la Bretonnerie Paris 4 ame France.

DRAGO SLOVENSKO DEKLE!

Tisto, da me dolgočasi ni res. Le kako Vam je prišlo na misel kaj takega! Čitam tako zelo rada ta drobna pisma, ki jih pišejo moje deklice od vsepovsod. Kar miha me, da bi sam rekla Ti, pa si ne upam ... Dekle, ki živi v Parizu, je vendar dama! Jaz pa sem samo v Ljubljani, pa če hočem govoriti resnico, še to zelo poredkoma ... Ampak vendar je ne zamenjam z Parizom! Če hodim po teh ulicah, imam občutek, da je vse moje, vsa

Ljubljana ... Pariz pa bi se mi gotovo zdel tako strašno odmaknjen, da ga še gledati ne bi mogla. Kaj mislite Vi?

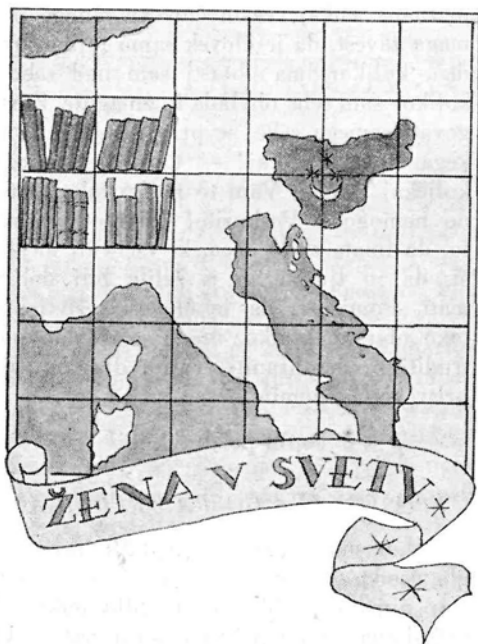
Ampak nekaj me pa zanima: Bog ve, koliko deklet vas je tam? In kakšni neki so francoski fantje? Krivčkov gotovo nimajo za klobukom, kaj? Rada bi jih videla.

Oprostite, morda sem malo preveč razposajena! Veseli me namreč, da se tako dobro počutite tam. Pa tudi, to, da vkljub temu niste pozabili na nas in našo Vigred. Pošiljali Vam jo bomo kamor želite. Prosim, da prav lepo pozdravite svojo sestro in tudi druge Slovenke, če jih je kaj. Na sveti večer smo se doma spominjali vseh vas, ki ste daleč, molili smo in prosili, da ne pozabite nas in naše mile slovenske zemlje in oglasite se še ob priliki!

Prisrčno pozdravljeni!

Vaša
Marija.

*

Letni zbor avstrijskih katoliških deklet je bil 3. oktobra lanskega leta na lepi Marijini božji poti Maria-Trost pri Gradcu. 1500 deklet se je zbralo in so imele najprej lepo božjo službo, nato javen na-

stop ter končno temeljito obravnavo obračunov preteklega leta in lepih načrtov za novo poslovno leto. Zborovanje je bilo pod parolo »Naše naloge za delo v prid Cerkve in domovine.

Spomenik novodobni mučenici. 30. maja preteklega leta so postavili temeljni kamen za kapelico v spomin mučeniške smrti, ki jo je prestala na tistem mestu Ana Zupan (Suppan) v kraju Worth pri Gnasu na Štajerskem. Pred 27 leti jo je napadel pohotnež in jo je hotel onečastiti. V silobranu je prestala mučeniško smrt, ko ji je morilec zadal več smrtnih ran z nožem. Vsa ta leta je bližnja in daljna okolica živela pod silnim vtisom tega dogodka in so se zbrali ljudje, ki hočejo temu nenavadnemu dogodku pomagati do dostojnega spomenika. — Po nečloveškem napadu, vsa v krvi in bolečinah, je živela še več ur in je vsa vdana ponavljala besede: »Kako srečna sem, da nisem greha storila! Morilcu sem takoj iz srca odpustila. Zanj darujem tudi vse muke, ki jih zdaj trpim, da bi spoznal svoj greh in prišel do poboljšanja.«

Slovenska ženska zveza v Ameriki pripravlja za prihodnje poletje obisk v stari domovini. V svojem glasilu »Zarji« je

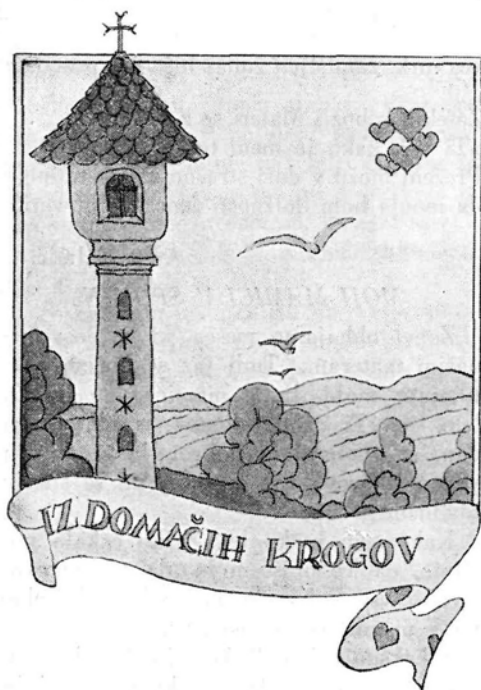
priobčila topel poziv svojemu članstvu, naj se v čim večjem številu udeleže obiska stare domovine. Izrečno pa pristavlja ta poziv, naj bi ne prišlo le kaka dva ducata žensk v Ljubljano in povedalo, da zastopajo Slovensko žensko zvezo, ki šteje do malega deset tisoč članic. Prav tako bemo v Zarji, da je za najbolj agilno nabiteljico novih članic za Slovensko žensko zvezo pri letošnjem tekmovanju razpisana nagrada: brezplačno potovanje v staro domovino. Januarska številka »Zarje« prinaša že naznanilo, da je deset odbornic glavnega odbora že rezerviralo prostor na prekoceanskem parniku za izlet v domovino. — Vigrednice svoje sestre iz Amerike prav iskreno pozdravljajo.

Waka Yamada, japonska pisateljica je povedala na časnikarski konferenci v Ame-

riki, da bi Japonke rade končale vojno s Kitajsko takoj, rajše danes, kakor jutri. Ta žena je že petindvajset let predsednica zveze japonskih mater in že ve, kaj je

Slepa in gluhonema pisateljica, Helena Keller se je nedavno vrnila iz Japonske v Ameriko. V predavanjih, ki jih ima zdaj v svoji domovini, izjavlja, da je Japonska proti vojni, le mala skupina ljudi sili to vojsko. — V marcu preteklega leta je minilo petdeset let, kar je ta čudovito močna in vztrajna žena srečala svojo učiteljico Ano Sullivan prvič in ju je dolgo dobo do smrti te požrtvovalne učiteljice vezala iskrena sesterska ljubezen. Ta spomin obhajajo v Ameriki s prirejanjem raznih dobrodelnih koncertov, na katerih nastopa z govorom tudi Helena Keller. Čisti dohodek teh koncertov vlagajo v sklad za slepe.

✱

MAMICI ...

Kdo zame vedno se bojuje
trpi in se z menoj raduje,
umira v žrtvah
za srečo mojo,
pozablja nase, vedno daje,
to ona je, ki me razume.

Le mati je, ki me razume, —
v mladosti živi, vriskajoči
smeha, v sreči prekipeči,
ko jasni svod zlato razsiplje!
Zakaj oči so tvoje zaskrbljene
in s solzami vse orošene?
le ustna mehko se smejo,
objemaš me, prižemaš k sebi,
oh, mati saj sem vsa pri tebi
in prav zato, sem najbolj srečna —
mar res je, da bol je tvoja večna?

In ko v vrvenju sem življenja,
vsakdanjem boju
ruvanju in teptanju,
ker ne deli se kruh pravice,
ljubezni ni do bratov ne sestrá,
ko duša obupana resnice išče
v prevarah krutih joče, kliče
po nji, ki zaklade zame ima!

Če trudna sem, če bol me stiska,
življenje skruši do obupa
le ena je, ki ljubi še otroka,
solzé obriše, smeh izvabi
na lice mrko, grenko od bridkosti,
to moč je žene, ki jo kličem — mati!

Pobič.

Irena Kirm.

MAMICA TVOJ SMEHLJAJ ...

Ne bom govorila o tistih urah, mamica draga, ko sva bili obe veseli in se smehljali kot otroka, ne-tudi ne o tistih srečnih dneh, so sem bila jaz vsa razigrana, neukročene dekljške naivnosti in si ti hodila tiho mimo, rekla besedico, prikimala, stregla in mogoče se tudi nasmehnila.

Mamica, vem, da ne moreš biti vedno vesela, tudi če sem jaz in tudi meni se zdi, ko bom jaz mamica, — bom prav taka, kot si ti. Samo v razumevanju bi bila drugačna! — Mamica, vem da me razumeš; o, še predobro, a ti nočeš dati svojega srca in svojega razumevanja takrat, ko se v meni bori trma in tisti ponos, ki misli, da vse ve ...

In prav imaš, mamica! Bodi skopa s svojim srcem, ki je že itak prebodeno z mojimi prestopki, žalitvami tvoje ljubezni.. — Mamica, taka kot si, mi najbolj dopadeš; nočem te drugačne.

Mamica in kateri je tisti smehljaj, ki je danes pesem moje duše, moje osebnosti?

V mojem življenju sem že mnogo trpela in bi še več, če bi mi ne stala ob strani ti, mamica: močna in junaška in trpela za me ...

Spominjam se, ni dolgo od tega, ko je prišla mamica iz mesta in prinesla raznih stvari za me. Vse, kar mi je kupila, je bilo last njenih osebnih žrtev. In kaj sem storila jaz ...?

Nisem se zahvalila, niti v srcu, še pogledala nisem; jokala sem, ker moji nečimernosti, ni bila nobena reč všečna. In mamica? — Hudo ji je bilo, žalostna, kar razvidim šele danes. In pripravljena je bila iti nazaj, kupiti vse drugo. In ni bila huda name; sredi prebodenega srca se je zalesketal — smehljaj, — darovan meni.

Ta, edino ta smehljaj boli in peče ter obuja kes. Kaj bi dala, da bi ta mamin smehljaj plačala?

Mamica, če bi mi dala vse, kar more utešiti neizmerno hrepenenje mojega ubogega srca, ne bi bilo niti privid sence tiste

ga, kar si mi darovala samo enkrat v življenju, v enem samem nasmehu.

Lepo in prijetno je biti vesel, sredi prijetnih ur, obdan od sreče! — A biti zaničevan, žaljen, zapostavljen, s tisočimi meči v duši — a s smehljajem na ustnih. — tega ne zmore nihče razen tebe, mamica!

MATI BITI

V gluho noč ihti uboga, bleda žena, deček droben k njenim prsim se privija. Za bolečino ve le mrzla stena, a tudi ta se z mrazom vanjo vpija.

Moža beseda dušo ji strašno ranila, ko tretjega mu porodila je otroka. »Pokora ta še nama je potrebna bila.« »Mar nama nista dosti dva otroka?«

S solzami moči drobno, ubogo dete mati, ker oče ga njegov še niti ne pogleda. »Ne ljubi oče te, otroček mili, zlati, ves mrk, zamišljen zunaj hiše kje poseda.«

Zatekla k božji Materi se z bolečino: »Ti veš, kako je meni težko biti mati. Preženi možu v duši strašno zmote tmino, da mogla bom dolžnosti žene spolnjevati.«

Anka Salmič.

MOJI MAMICI V SPOMIN

Zopet obhajamo mesec, ki je posvečen našim materam. Tudi jaz se hočem spominjati moje ljube mamice. Še lansko leto sem Ti pisala domov za materinski dan, se spominjala dobrot, ki si mi jih vedno izkazovala, a letos — mi že spiš v hladnem grobu.

Kako sem vsako leto težko čakala počitnic, da Te obiščem in da se razgovoriva o vsem, kar je zanimalo naju obe, pa v pismih vse ni mogoče.

S kakšno veliko ljubeznijo si vedno govorila o svojih otrocih, ki nas je bilo veliko in si poznala vse njih dobre in slabe lastnosti, a si jih kljub temu tako zelo ljubila. Vsa si se žrtvovala za nje in trpela, a sedaj si odšla ne, da bi čakala, da bi Ti mogli kaj povrniti.

Kako dobra si bila z menoj, mamica, in to v trenutkih, ko sem obupovala nad vsem. Ti pa si mi stala ob strani, me tolažila in

in bodrila, ter mi dajala poguma za nadaljnje življenje. Kako mi je sedaj težko, ko se spominjam, da Ti nisi trpela nič manj, pa si videla samo mene in mojo bolelost.

Bila si preprosta, mojã ljuba mamica, in izmučeno je bilo tvoje telo od trpljenja, ali tvoj duh pa je bil močan in tvoje srce je bilo zlato. Kako si znala vsakega duševno razumeti, se poglobiti v njegovo bol in vedno si našla prave besede tolažbe.

Kako težko mi je bilo, ko sem dobila sporočilo, da si zelo slaba, da naj takoj pridem. O, kako težka je bila pot skozi domačo vas, kako sem stiskala ustne, da sem mogla prikriti bolečino, ki mi je razjedala srce. In potem, ko sem Te videla tako slabo, misem več vzdržala. Jokala sem nad Teboj, — a Ti? Bila si močna v trpljenju. Uprla si v mé svoje velike, črne oči in mi govorila tako tolažeče in prepričevalno: »Ne jokaj, saj je že boljše, saj ne bom umrla.« Tolažila si nas in — sebe.

Potem si bila zopet slabša. Prepeljati smo Te morali v bolnico. Kako žalostno so počivale tvoje oči na vseh, ki so se poslavljali od Tebe. Kako mi je stiskala bolečina srce med prevozom, ko sem se sklanjala nad tvoj bledi, a meni tako ljubi obraz, — da-li mi še živiš...?

S kakšnim zaupanjem in vero, da še vidiš svoje ljube in še male otroke, si prenašala vse bolečine dveh težkih operacij. Ali ni bilo več pomoči za Té. Prenehalo je biti to tvoje zlato srce, ki je tako zelo ljubilo in toliko trpelo.

Kako težko si umirala radi otrok, si izgovorila z besedami: »Oh, kako bi Vas še rada imela! In mi Tebe mamica! Ni jih bilo pri Tebi, da bi se poslovila od njih. Ali tvoja bolečina bi bila še večja, ko bi jih videla, kako trpijo ob tvoji izgubi. Mamica, prosim Te, tudi sedaj čuvaj nad njimi, izprosi jim božjega blagoslova, da ne omagajo in ne zaidejo na kriva pota.

Vse se je radovalo v sreči božičnega dne. Jaz pa sem stala ob mrliški postelji in gledala na njo, ki mi je bila vse na svetu in je ležala pred menoj mirna in tiha, — a njena duša se je že radovala v nebesih pred božjimi jaslami. Bog naj

Ti poplača ves trud, ki si ga imela z nami, a Ti mi nismo mogli in ne znali povrniti.

Vem, da bi Ti bil ljubši poslednji dom v lepi Gorenjski, na mirnem vaškem pokopališču. Ali tudi Tu ne boš pozabljena. Prišel pa bo dan, ko se zopet snidemo in tedaj za vedno. — Do tedaj pa sladko snivaj, moja ljuba, zlata mamica!

Justi.

Franjo Neubauer:

MATERAM

Oj matere ve,
ljubeče in zveste,
kje tiste so ceste,
in grenke stezé,
nesrečne, ne mile,
ki Vas so nam skrile?!

Odkar vas ugrabil
usode ukaz,
veselje pozabil
ves naš je obraz.
Še bolj pozabilo
radost je srce,
ki z divjo ga silo
bolesti more.

Besede ne ene
tolažbe več ni
v te dni osamljene,
v prečute noči.

V vse muke in boli
nam tuli vihar,
da Vas več nikoli
ne bo in nikdar!

SPOMIN — RESNICA

Ko sem bila mala, mala,
mamica me je vprašala:
»Kaj bi rada ti postala?«

Punčko sem v naročju imela,
gledala sem jo vesela
in v lica vsa sem zardela:

»Mamica, kot Ti jaz hočem biti,
živih punčk mnogo čem kupiti
in vedno s Teboj se veselila!«

Mamica Ti si odšla,
vesela gledaš nas z nebã
mene in dva angelčka.

Primorka.

TEBI LJUBA MAMICA...

Spet je leto naokoli in spet je prišel praznik slovenskih mater, tudi Tvoj praznik, mamica moja! Kaj naj zapišem danes Tebi v spomin, Ti najdražja, Ti moja edina resnična ljubezen? Ali naj pišem o ljubezni, ki jo je Tvoje blago srce tako polno? Ah, saj ne morem nikoli doumeti materinske ljubezni, ki je vedno nova in se nikdar ne postara. O predobro vem, mamica, da Tvoje srce nima mejá in trdno sem prepričana, da me danes prav tako ljubiš, kot si me tedaj, ko sem bila še majhno dete v zibelki. — Svoj osemindeseti rojstni dan si praznovala pred nedavnim, o poglevja, mamica, nekoliko nazaj... Osemindeset let — dolga doba je to, zlasti še, če je življenjska pot tako trnjeva, kot je bila Tvoja... Ko v duhu gledam nazaj v prošlost, pa vidim trpljenje, ki si ga morala prestati, a še mnogo, mnogo pa je prikritega mojim očem. Toda za'ono pa ve dobri Bog, ki Ti bo nekoč s polno roko delil plačilo... — Kot majhen otrok, nisem niti z daleč slutila koliko trpiš, a ko pa je z menoj raslo tudi spoznanje, sem iskreno čutila s Teboj. Ah, kako si se mi smilila in kadar si pod pretežkim bremenom, ki Ti ga je naložilo življenje, omagala in se grenke solze rosile Tvoje lice — o mamica, Tvoj otrok je tedaj jokal s Teboj... Kako so me vedno bolele Tvoje solze in še danes, ako jih kedaj opazim v Tvojih očeh, mi vse veselje v hipu preide. Bolest materina, je vedno tudi bolest otrokova! Sedaj ko že bolj resno presojam in gledam življenje, šele prav razumem vse bolesti in trpljenje, ki Te je vedno spremljalo. Da, križ je bil Tvoj delež, a nisi klonila, vztrajala si tudi v najtežjih trenutkih, ko ni bilo od nikjer tolažbe in pomoči, zlasti še za časa svetovne vojne, ko je moral očka na bojno polje... Sama si ostala z nami tu v samoti, trpela in se trudila za številno družino in samo Bog ve, koliko je v tistih strašnih dneh prestalo Tvoje zlato materinsko srce... Brez dvoma je Bog štel vse Tvoje solze, ki se bodo nekoč — trdno upam, spremenile v dragocene bisere, kateri se bodo blesteli v Tvoji kroni... Mama, Ti moj najdražji zaklad, bodi ti-

sočkrat blagoslovljena za vse težke žrtve, ki si jih prestala za nas, otroke! Nikoli, pa naj živim tisoč let, Ti ne morem poplačati vse Tvoje dobrote in ljubezni, ki mi jo naklanjaš že od mojega prvega srčnega utripa... A eno pa imam, s čimer Ti vsaj malo vračam in to je ljubezen, ona prisrčna otroška ljubezen, ki mi jo je položil Stvarnik v globino duše, s katero more ljubiti le otrok in ki jo razume edino le mati. Kolikokrat me svet vara, ko pričakujem od njega ljubezni, toda Ti mamica pa me vedno tako toplo in nesebično ljubiš in nad Tvojo ljubeznijo nikdar niti za hip ne dvomim. Ah, kako čudovito je materino srce in njena ljubezen! — Tvoje šesto dete sem bila, pa se nisi branila še sedmega, niti osmega ne in celo devetega si sprejela z enakim veseljem kot prvorojenca — o mamica vedi, da Ti dobri Bog pripravlja zlato krono, ker si tako zvesto úzpolnila sveto materinsko nalogo...

Mamica, Ti solnce mojega življenja ali slutiš kako nepopisno Te ljubim? Ali slutiš, tudi, kaj mi je Tvoje življenje, kaj mi je Tvoj sladki materinski smehljaj, ki me vselej tako meizmerno osreči in kako drag mi je pogled v Tvoje milo oko, v katerem se jasno zrcali vsa Tvoja dobrota? Če razmišljam Tvoje življenje, moram reči, da si bila mučenica in si še danes vsled zrahljanega zdravja, a Tvoja ljubezen ne pozna bolezní, ljubiš vedno enako nas vse, ki si nam podarila življenje, — Tvoja silna ljubezen nam žari kot luč in daj dobrotni Bog, da bi žarela še dolgo, dolgo... Po poti trpljenja, ki si jo junaško hodila in jo še hodiš Ti, bom stopala tudi jaz, ah mamica, Tvoj otrok Ti bo zvesto sledil...

Kako topli spomini se mi vzbujajo v duši na lepa otroška leta, ki so mi tekla ob Tebi mamica tako srečno in brezskrbno... Z vsako najmanjšo bolečino sem hitela v Tvoje naročje, saj si Ti edina znala potolažiti sleherno otroško bol, tako ljubeznivo si vselej obrisala solze in spet se mi je obraz razjasnil v smehljaj. Spominjam se še dobro, da sem bila že kot otrok bolj melanholična narave. Ljubila sem igro, toda gozd in njegov čudoviti skrivnostni mir, sta mi bila nad vse dra-

ga... Kako rada sem takole ob lepih pomladnih ali poletnih dneh tam na gmajni, ležeč v travi zrla za belimi oblaki, ki so jadrali po sinjem nebu, hrepenela za njimi in sanjarila... Včasih so se zgubljali tam nekam daleč za hribe, drugič spet so se iz njih tvorile najrazličnejše oblike. Tako sem se zabavala po cele popoldneve in Ti mamica zlata, mi nisi nikoli kratila te moje otroško — preproste zabave. Ob večerih pa smo lovili hrošče. O kakšen vik in krik je bil vselej, da je moral biti včasih očka hud, pa si ga spet pomirila Ti, češ, naj se veselijo vsaj zdaj, ko so še otroci in ne poznajo še težav življenja. Ah, mamica, kako dobro si Ti razumela drobne otroške duše... Slutila si, da ko zrastemo, se nam bo mnogo spremenilo, zato si nam takrat privoščila veselje. O, zares kako čudovito lepa in presrečna je mladost, če jo spremlja brezmejna ljubezen materina! Kar nekako domotožje me zgrabi, kadar se bolj živo zamislím v one brezskrbne otroške dni... Toda kako hitro so minula leta, zastor preteklosti je za večno zagnil tiste lepe dneve... A spomin pa mi je ostal nanje in Ti mamica, ki si tako tesno združena z vsemi mojimi sladkimi, otroškimi spomini...

Ob Tvojem prazniku kipi iz moje duše vroča prošnja, naj Te dobri Bog ohranja še mnogo let, da boš mogla s svojo ljubeznijo osrečevati naš dom in vse, ki smo Tvoji!

MAMICA

Ti si v trpljenju me rodila,
v sladki sreči me pojila.
Zdravo zibala si me vesela,
v žalosti, če sem zbolela,
koliko noči si prejokala
v strahu zame — ne bi znala.

Ti si me učila delati korake,
učila delati na čelo svete znake
in zato je prvi moj klic
oznanil Tvoj sveti poklic:
mama!

Vse kar zame si storila
nikdar ne bom Ti povrnila.
Molila bom zate
in te ljubila.

Primorka.

OBČNI ZBOR SLOVENSKE KRŠČANSKE ŽENSKE ZVEZE

v Ljubljani bo v nedeljo, 27. marca t. l. ob 10 dop. v beli dvorani hotela Union po običajnem dnevnem redu. Ženska društva in ženski odseki prosvetnih društev naj pošljejo polnoštevilno svoje zastopnice in pripravijo predloge, ki morajo biti 5 dni pred občnim zborom pri glavnem odboru, da bo mogoče na občnem zboru o njih razpravljati. Pravico glasovanja imajo včlanjene organizacije, ki so poravnale članarino.— Na veselo svidenje!

V SPOMIN NEPOZABNI MAMICI

Zašlo je solnce našega življenja oni dan, ko si — nepozabna mamica — zasnivala svoj večni sen. Naša otroška srca ječijo ob Tvoji gomili, slednji kotiček naše duše pogreša Tvojo brezmejno materino dobroto, saj si živela in trpela le za srečo in blagor svojih otrok.

Domek, kateremu si posvetila vse svoje moči in za katerega si žrtvovala trudapolne dneve in nešteto noči, je pust in ledeno-mrzela, odkar ga ne ogreva plamen Tvoje velike nesebične ljubezni. Polje, ki si ga tolikokrat rosila s potom svojega obraza, kliče Tvoje pridne žuljave roke.

Mamica — težko je brez Tebe —, zavest, da Ti je v novi domovini boljše, nam je v uteho. Tvoja utrujena duša je našla pokoj na božjem strcu, kjer boš praznovala materinski dan. Svečko homo prižgali na Tvoj grob, a v srcu Tvojih boš vedno živela v otroški ljubezni in hvaležnem spominu.

Tvoja

Rozika.

MAMICA BITI...

Mati povej mi, kaj si ti? Ti si kakor sveča, ki goriš za druge, dokler ne dogoriš docela... Kmečka mati — mučenica! Garaš od ranega jutra do poznega večera neprestano. Samo za druge, a zasé malo ali skoro nič ne misli... Poznam mater. Tolkokrat ni zajtrkovala ali še celo južinala ni, samo, da otroci niso bili lačni... In koliko drugih neštetih žrtev, nosi njena duša. Jaz kot otrok te matere pravim: V samem trpljenju je njena duša zrastle ta-

ko visoko, da jo občudujem... Mamica, Bog Te čuvaj še dolgo! Posebno še sedaj tvoje ljubezni tako rabim...

Koliko je revica trpela v vojnem času. V tistih strašnih letih. Tolikokrat pravi: »Stanka, v tistih letih, ko si se rodila ni bilo jesti dobiti nití za denar... Jesti si morala skoro sam fižol... Tebi je kmalu sledil brat Tonček... In jaz sem delala kot živina, trpela nadčloveško, a zemlja ni rodila, kot bi bila — prokleta. Nití seme se tolikokrat ni povrnilo.

Atek se je bojeval na Koroškem. Tista grozna leta so minula... In atek se je vrnil na svojo domačijo, v zeleno Štajersko. Saj je vse klicalo: Pridi! Vrni se!

Tudi jaz bom nekoč mamica... Saj zato je ustvarjeno deklíško srce. Če ne bom telesna, bom pa duhovna.

V teh rosnih jutrih, saj doživljam šele sedemnajsto pomlad, je moja duša zastrmela ob večnolepi himni: »biti nekoč mati duhovnikova... Ta pesem je tako lepa, kot bi jo pela rajska ptica.«

Vzgojiti dušo, ki bi bila rojena iz moje duše. Pritrjena z najtesnejšimi vezmi namé. Podariti je oltarju Gospodovemu... Delila bo večne zaklade iz božjega Srca. Pravico, ljubezen in usmiljenje... In razpelo bo moje dete svoje posvečene roke in jih razlilo v blagoslov... Prvi novomašniški. In potem bo položilo svoji mamici Njega, ki je »večno življenje« v presrečno dušo... To bi bila zamé prevelika sreča, zato je morda ne bom nikdar dočakala... Ali ideali moji ostanejo neizpremenjeni. Zanje vse žrtve!

Saj na svetu vse prehitro mine ter se spremeni, le ideali ostanejo, ki jih mladost rodi.

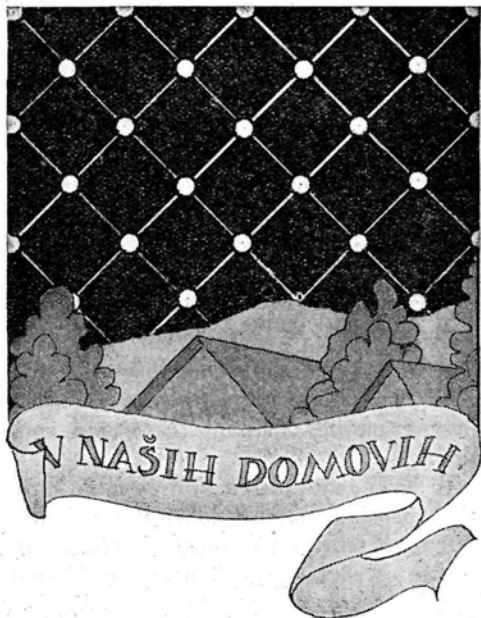
Micka Krumpak

VELIKA KONGRESNA KNJIGA

Velika kongresna knjiga o II. evharestičnem kongresu v Ljubljani bo letos zopet aktualna, ko se bo maja vršil v naši bližini, v Budimpešti, svetovni evharestični kongres. Knjiga pa ima tudi sicer trajno vrednost zaradi ogromnega števila govorov in predavanj, ki nudijo mnogo gradiva za vsakovrstna predavanja. Misijska tiskarna ima v zalogi še 75 izvodov, ki jih nudi po zelo znižani ceni: V

celem platu stane 80.— din, luksuzna izdaja z vezavo v usnju in z zlato obrezo pa 100.— din. Opozarjamo, da imamo v resnici samo še teh 75 izvodov. Kdor torej hoče imeti knjigo, naj jo takoj naroči.

Duhovne vaje v Domu Device Mogočne bodo za dekleta od 12. do 16. marca in od 14. do 18. maja. Pričetek prvi dan ob 6. uri zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina znaša 100 din. — Prijavite se na: Predstojništvo Lichenthurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

KAJ PA V MARCU!

Še vedno vlada doba kislega zelja, bi lahko rekla s časnikarji, ki v avgustu tožijo o kisljih kumaricah in privlečejo na dan vse amerikske race za 30 let nazaj. Tudi gospodinja mora v tem času napenjati možgane, da pričara vsaj malo spremembe v enoličnosti zimskega jedilnika.

Kateri se še ni prigodilo, da se je ponoči prebudila in v misli na nedoločeni jedilnik za prihodnji dan ni mogla zaspati? Tudi moji znanki se je isto primerilo in ko je zjutraj vsa zaspana in izmučena od neplodnega premišljevanja potožila svojemu možu: »Kaj naj vendar danes skuham!« se je mož zasmejál in dejal:

»Za tistih pet jedi, ki jih ti vedno kuhaš, res ni treba toliko razmišljanja! Napiši si jih lepo in ko boš končala, začni od kraja!« To je ženo seveda užalilo. Zarekla se je, da mesec dni ne bo ponovila nobene jedi. Ker je pa radi pregleda le potrebno, da jih napiše, je sedla in takoj napisala jedilnik za cel teden in ga obesila v kuhinji na vidno mesto. Vsa hiša je bila pokoncu. Ko so prišli otroci iz šole, so šli najprej pogledati na jedilnik. Ko je mož dobil na krožnik jed, ki mu je bila manj po volji, je najprej pogledal na jedilnik, potem pa brez običajnega godrnjanja samo z globokim vzdihom prijel za žlico in jedel. »Kar je zapisano, je zapisano«, je rekel že Pilat in to drži še dandanes, vsaj v tem primeru je, drugače je pa danes napisana beseda včasih taka, da se Bog usmili in človek ne ve, kaj bi dejal. A to, kar je bila tukaj v začetku samo šala, se je izvrstno obneslo. Gospodinja si je samo enkrat na teden belila glavo, sicer malo bolj kot sicer vsak dan, zato je imela pa potem cel teden mir. Vsak je lahko že zjutraj vedel: »Danes bo pa nekaj zame!« In je veselo priteklo kar moč hitro domov, da mu drugi ne bi vsega snedli. Kdor je pa videl, da ta dan ne bo po njegovem želodcu, se je že zjutraj založil z dvojno ali trojno malico, da ne bo preveč oškodovan, če bo za kosilo popolen post ali pa samo zdržek.

Šlo se je samo za kosilo. Prinašamo jedilnike za štirinajst dni:

Prvi teden.

Ponedeljek: Zdrobovi vložki na goveji juhi, goveje meso, pražen krompir, posiljeno zelje.

Torek: Špinačna juha, kašnata kisla repa, zmečkan krompir.

Sreda: Jota, jajčni pečenjak, češpljev kompot.

Četrtek: Ohrovtova juha, goveji golaž, polenta.

Petek: Prežgana juha, francoski krompir, solata (motovilec).

Sobota: Telečja obara, ajdovi žganci.

Nedelja: Možganja juha z opečenim kruhom, nadevana telečja prsa, pečen krompir, radič v solati, kavni krapci iz kuhanega testa.

Proti zaprtju

Oglas reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1936

Drugi teden.

Ponedeljek: Ričet, buhteljni.

Torek: Jetrni riž na rumeni juhi, bržole s smetano, zabeljeni rezanci.

Sreda: Bretonska skuhnja, jabolčni štrukelj.

Četrtek: Kolerabična juha, telečja rižota, paradižnikova omaka.

Petek: Krompirjeva juha, kuhani sirovi štruklji, kislo zelje.

Sobota: Parmezanov riž na goveji juhi, špinačni polžki (glej Vigred 1937, št. 6), vinska omaka.

Nedelja: Vranična juha, prekajen goveji jezik, krompirjev pire, grah v omaki, sirove blazinice (glej Vigred 1938, št. 2), topel sadni sok. (Prihodnjic naprej).

KUHINJSKI ZAPISKI.

Špinačna juha. Na 4 dkg olja prepraži žlico sesekljane čebule, dodaj dve pesti oprane in sesekljane špinace in praži do mehkega. Ko se je že vsa mokrota posušila, prideni 10 dkg pšeničnega zdroba, malo premešaj in zalij z vodo ali kostno juho. V jušniku zžvrkljaj 1 jajce in dve žlici dobre kisle smetane, vlij na to vrelo juho in potresi z opečenimi, ali s presnim maslom oprazenimi žemljami.

Kašnata kisla repa. Deni v lonec 1 kg kisle repe in jo zalij, da stoji voda za dva prsta čez. Prideni na kolesca zrezano klobaso ali $\frac{1}{4}$ kg suhega prašičjega mesa od reber ali vratu in kuhaj do mehkega. Ko je že skoro kuhano, dodaj dve pesti v topli vodi oprane kaše; ko se še ta zmehča, naredi prežganje iz 5 dkg masti, nekaj ocvirkov in 4 dkg moke in stresi v repo. Ko dobro prevre, je gotova.

Jota. Kuhaj $\frac{1}{4}$ kg kislega zelja in posebej $\frac{1}{4}$ kg fižola. Ko je že skoro mehko, naredi prežganje iz 6 dkg olja, 4 dkg moke, žlico sesekljane čebule, dodaj najprej zelje, potem še fižol, ki je lahko pretlačen in žlico paradižnikove mezge. Dobro premešaj in pusti vreti še pol ure.

Francoski krompir. Skuhaj in olupi 2 kg krompirja in 5 jajc. Porcelanaste skleda, v kateri boš jed dala na mizo, namaži s presnim maslom in naloži vrsto krompirja, malo posoli, daj sem in tja košček presnega masla, naloži vrsto na kolesčke zrezanih jajc in polij s smetano, kateri si primešala 2 osnaženi in sesekljeni sardeli, dva rumenjaka in iz 2 beljakov sneg. Zdaj naloži zopet krompir, presno maslo, jajca in polij s smetano. Tako delaj, da vse porabiš. Na vrhu mora biti smetanov poliv. Postavi v pečico in peci pol ure, da se na vrhu napravi rumena skorjica.

Kavni krapci iz kuhanega testa. V mlečno ponev deni $\frac{1}{8}$ l vode, 6 dkg presnega masla in malo soli. Ko to zavre, potegni vstran in vsuj 10 dkg moke, ki jo dobro vmešaj postavi zopet na ogenj in mešaj, da postane gladko testo in se loči od žlice in kozice. V vroče testo vmešaj tri bolj majhna jajca, drugega za drugim. Testo naj zdaj počiva na hladnem četrto ure. Potem devaj na malo namazano pekačo za jajce velike kupčke in jih daj v dobro segreto pečico. Od začetka ne odpiraj pečice, da se krapci lepo dvignejo. Potem pa nekoliko zmanjšaj vročino, da se krhko zapečejo. Pečene prereži in nadevaj s sledečo kremo: 4 dkg segrete čokolade zmešaj s 2 žlicama močne črne kave in postavi na hladno. Stepí $\frac{1}{4}$ l sladke smetane v sneg, ji primešaj kavno čokolado in žlico sladkorja. Potresi z vanilijevem sladkorjem in postreži.

Bretonska skuhnja. Namoči zvečer 20 dkg belega fižola (fižolice). Drugi dan odcedi in pristavi s pol l sveže vode, da se skuha. Medtem zreži na kocke 30 dkg bolj pustega koštrunjega mesa in ga zmešaj z veliko žlico sesekljane čebule, nekoliko zelenega peteršija, zrnom strtega česna, malo kumne in pol lovorjevega lista. Segrej v plitvi ponvi 6 dkg olja in prepraži pripravljeno meso, da zarumeni, dodaj žlico paradižnikove meze in stresi k fižolu. Poplakni ponev še s fižolovko, da se ne zgubi nič soka. Dodaj še dva olupljena in na kocke zrezana krompirja, soli, popraj in ko je vse mehko, postreži.

Parmezanov riž. Mešaj za oreh presnega masla s 5 dkg zribanega parmezana, l

kavno žličko moke, l jajcem in toliko drobtin, da dobiš testo kot za jetrni riž. Pretlači skozi narobe obrnjen strgalnik v vrelo juho in pusti počasi vreti 10 minut. Gotovo juho potresi s sesekljanim drobnjakom.

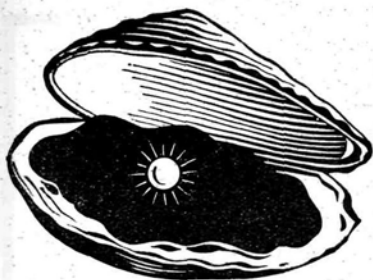
OGLEDALO VEČKRAT VARA,

če gre za zdravje zob. Tudi najbolj lepim, belim zobem grozi nevarnost zobnega kamna, ki opravlja svoje uničevalno delo na notranji strani zob. Če se hočete izogniti posledicam — omajanju in izpadu tudi najbolj zdravih zob — tedaj negujte svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. To je edina zobna krema v naši državi, ki vsebuje sulforicinoleat in uspešno deluje proti zobnemu kamnu.

GOSPODINJA IN POST.

V postni čas stopamo, ki je včasih prizadejal gospodinji ne malo skrbi. Danes posta skoraj ni. Edino v petkih je prepovedano meso in mesna juha. Dovoljene pa vse zabele, celo ovirki. Razen v petkih smeš pri istem obedu uživati meso in ribe, kar se včasih ni smelo in je delalo kuharicam sive lase, ki bi se bile vsaj v nedeljo rade postavile s pikantnimi omakami, pa so bile sardele in sardelna pasta prepovedane. Za vsak bolj ali manj tehten vzrok pa dobiš dispenzo za celo družino in celo leto. Vendar bi bilo prav, da bi se krščanska gospodinja zavedala važnosti posta tudi za današnji čas, važnosti notranje, duhovne priprave na sveto velikonoč. Naj malo bolj skromno kuha, včasih opusti kak priboljšek in svoje opozori na post. Sama s svojim zgledom naj otrokom pokaže važnost posta, važnost pritrgovanja in samozataje, če hočemo od Boga kaj doseči, če se hočemo Bogu za kaj zahvaliti. In v postnem času prosimo Boga za milost dobre duhovne obnove in se mu zahvaljujemo za delo odrešenja. Koliko se danes naredi za »vitko linijo«! Kakšen post si nalagajo razne lepoticice, da si ohranijo lepo postavo, pa bi mi kristjani ne mogli ničesar storiti za svojega Boga, ničesar žrtvovati, da bi odvrnili val brezboštva! Res je sv. Cerkev v veliki uvidevnosti skoro docela odstranila včasih zelo

Dragoceni biser

najdemo samo v pravi biserni školjki. Brez uspeha boste odpirali druge školjke. Ravno tako najdete pravo Kneippovo sladno kavo edino! v zavitkih s sliko župnika.

Odrpta, v vrečah ali v zavitkih brez župnikove slike sploh ne obstoja

Kneippova sladna kava!

ostro postno postavo, ni pa postavila meje prostovoljni vnemi vernikov in vsi učitelji duhovnega življenja poudarjajo važnost posta in pritriganja. Zopet se slišijo ugovori: »Kaj se Bog briga zato, kaj mi jemo; saj post je le cerkvena zapoved!« Res je, a prvo zapoved zdržka je Bog sam dal v raj, ko je rekel: »Od tega drevesa ne smeta jesti!« Drugi zopet ugovarjajo, da so vse to otročarije. Otroci naj prinašajo male žrtvice, mi smo pa le za kaj bolj velikega. Ali res napravimo kaj velikega? Govorimo in govorimo, a za svoje in svojega bližnjega zveličanje delamo prav malo. Mislim pa na dva izreka iz svetega pisma, ki bi nas morala v malenkostih spodbujati: »Bodi v malem zvest, pa te bom čez veliko postavil!« in »Če ne boste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo!«

Dr. J. Justin:

VPRAŠANJA IZ ZDRAVSTVA.

Cvetoča Gorenjka. Operirana ste radi slepiča. 2 meseca po operaciji niste čutili nobenih bolečin. Sedaj pa čutite iste zopet in to na levi in desni strani trebuha. Perijoda Vam ni redna, želeli bi

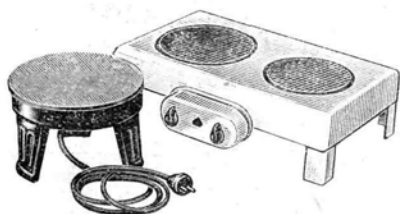
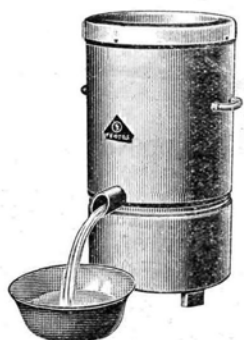
vedeti, če so te bolečine ovira za eventualni zakon. Bolečine, ki jih čutite, so bržkone, kakor sklepam iz Vašega dopisa, v zvezi z jajčnjaki. Bolje je, če ni teh bolečin pri vstopu v zakon, v katerega naj gre človek zdrav, nedolžen, z veseljem in z voljo prevzeti vse, tudi težke plati njegove, kar je možno le, če je ljubezen.

Cvet pomladi. (S.) Torej ste se prepričali, da ni Vaša bolezen: šen, temveč tako zvani ekcem. Le držite se navodil! Še to dodam: Ekcem ne prenese vode, potu, drgnjenja. Zato: ne močite ga ne z vodo, zlasti ne s kakim milom. Čim dalje boste to delali po navodilih, tem več upanja imate, da se končno do dobra pozdravite. Gotova naklonjenost do zopetnega povratnega obolenja bo pa na tem mestu vedno ostala. Še se oglasite, kako bo!

Nabirateljicam novih naročnic! Skrbite, da bodo izpolnjeni vsi pogoji glede naročnine do konca marca, ker le na ta način imate pravico do nagrade. Sporočite na upravo, za kaj ste se odločile pri nagradah, da Vam vemo pripraviti. Sporočite tudi, če pridete iskat same, ali naj se Vam pošlje po pošti.

Uprava Vigredi.

Mestna elektrarna ljubljanska

nudi za gospodinjске svrhe

izdatno znižane cene:

za likanje, čiščenje, pranje in pomožno kuhanje

din 1.50 za kwh

pri porabi 20 kwh mesečno. - Za polno elektrificirane kuhinje z električnim štedilnikom in za peči v svrhu ogrevanja prostorov

ново tarifo

po 40 para za kwh pri porabi

100 kwh na mesec pri stanovanju 3 sob;

150 kwh na mesec pri stanovanju 3—6 sob;

200 kwh na mesec pri stanovanju nad 6 sob.

Nočni tok 60 para za kwh v času med 22. in 6. uro, vsako količino.

Nizke cene električnega toka omogočajo vsakomur uporabo.

Do 5% se Vam obrestujejo prihranki, ki jih naložite pri nas.

Pred zločinci je zavarovan denar, ki se vloži pri nas.

10.000 vlagateljev vlaga pri nas.

Mislite na bodočnost in začnite vlagati tudi Vi.

Za vse naše obveznosti jamči z vsem premoženjem in davčno močjo Dravska banovina.

Hranilnica Dravske banovine

(prej Kranjska hranilnica)

Ljubljana
centrala

Kočevje
ekspozitura

„Chlorodontove oglase naj čitam ?

Zakaj pa? Saj nisem več majhen otrok, ki bi mu bilo treba vtepati čiščenje zob. Ali pa mar mislite, da kdaj pozabim očistiti si zjutraj najprej zobe . . . . . ?“

Aha, smo že skupaj, dragi prijatelj! Če bi čitali naše oglase, bi vedeli, da je zobna nega s Chlorodontom pred spanjem važnejša kot zjutraj. Sicer se začno ponoči ostanki hrane kisati in povzročajo zobno gnitje (karijes). Zato: „zvečer kot zadnje Chlorodont - potem šele v posteljo!“

Domači proizvod

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le

**Vzajemna
zavarovalnica**

LJUBLJANA
Miklošičeva 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt; rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARTAS«. Zavarujte sebe in svoje imetje edno pri naši domači slovenski zavarovalnici.

Skrivnost terpentinovega mila

ZLATOROG

obstoji v tem, da vas nikdar ne razočara. Dobrota terpentinovega mila ZLATOROG je bila prvovrstna včeraj, je danes in bo jutri. — Na terpentinovo milo ZLATOROG se morete zanesti, kajti to milo je preizkušeno in se o b n e s e pri vsakem pranju znova.

